

§ 12 stk. 2 Miljøgodkendelse af slagtekalveproduktionen

Majbøvej 21, 6470 Sydals

Meddelt:

6. maj 2014

*Sønderborg Kommune
Landbrugsafdelingen*

Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 12, stk. 2 på Majbølvej 21, 6470 Sydals matr. nr. 5 og 98, Majbøl Ejerlav, Hørup til udvidelse af dyreholdet til 1.300 slagtekalve 55-220 kg og 1.300 slagtekalve 220-380 kg samt 4 ammekøer 400-600 kg med 2 kalve og 2 kvier, svarende til 380,60 DE og opførelse af en ny småkalvestald, en ny møddingsplads og en ny opsamlingsbeholder.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af udvidelsen. Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse, kommunes vurdering og vilkår.

De stillede vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Husdyrbrugslovens § 42.

Ejendommen er ikke tidligere miljøgodkendt.

Der er ikke med denne miljøgodkendelse taget stilling til evt. tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg samt bedriftens samlede arealer.

Gyldighed

Etape I skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt. Etape II skal være udnyttet inden 5 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år. Er produktionen ikke fuldt gennemført til disse datoer, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der er ved udløbet af perioderne eller registreret i løbet af årene.

Offentlighed

Ansøgningen om miljøgodkendelse blev annonceret på www.sonderborgkommune.dk den 12. juni 2013. Der blev desuden orienteret herom i Sønderborg Ugeavis den 13. juni 2013.

Udkast til godkendelsen har været i høring hos ejer/ansøger og ansøgers konsulent i perioden fra den 5. – 12. marts 2014.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af godkendelsen gennemført en nabohearing af naboer i konsekvensområdet for lugt og ejere af forpagtningsaftaler og ejere/forpagtere af arealer med gødningsaftaler i perioden fra den 20. marts 2014 til den 1. maj 2014. Der indkom ingen høringssvar i høringsperioden.

Miljøgodkendelsen er meddelt den 6. maj 2014. Afgørelsen er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 6. maj 2014 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år eller når EU-kommissionen i EU-tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter.

Ansøger og ejerforhold

Ansøgerens navn: Hans Christian Oksbjerg

Adresse: Majbølvej 21, 6470 Sydals

Ansøgningsnr.: Etape I: 51269, version 2 Etape II: 45930 version 2

Virksomhedens navn: Hans Christian Oksbjerg

Adresse: Majbølvej 21, 6470 Sydals

Matrikel: Nr. 5 og 98, Majbøl Ejerlav, Hørup

CVR-nr.: 25724909

P-nummer: 1008035357

Ejendomsnummer: 5400017634

CHR-nr.: 48937

Kontaktperson: Hans Christian Oksbjerg

Ejer af ejendommen: Henriette Krogh

Ejer af virksomheden: Hans Christian Oksbjerg

Konsulent: Anny Hansen, LandboSyd, Peberlyk 2, 6200 Aabenraa

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sønderborg Kommune

Landbrugsgruppen

Natur og Miljø

Rådhusstorvet 10

6400 Sønderborg

Sagsbehandler: Lene Alnor

Sagsbehandler, arealdel: Sussanne Bigum Mortensen

Sag nr.: 13/13768

KS: SBMO

Indholdsfortegnelse

1	Resumé og samlet vurdering.....	8
1.1	Ansøgning	8
1.2	Ikke teknisk resumé.....	9
2	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	12
2.1	Planmæssige forhold.....	14
2.2	Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.....	14
2.3	Placering i landskabet.....	15
3	Husdyrhold, staldanlæg og drift	17
3.1	Bygninger	17
3.2	Husdyrhold	19
3.3	Staldindretning.....	21
3.4	Ventilation	23
3.5	Fodring.....	23
3.6	Energi- og vandforbrug.....	24
3.7	Spildevand herunder regnvand	26
3.8	Affald.....	29
3.9	Råvarer og hjælpestoffer.....	31
3.10	Driftsforstyrrelser eller uheld	32
4	Gødningsproduktion og –håndtering.....	33
4.1	Gødningstyper og mængder	33
4.2	Flydende husdyrgødning	34
4.3	Fast gødning inkl. dybstrøelse	36
4.4	Udbringning af husdyrgødning	38
5	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	40
5.1	Ammoniak og natur	40
5.2	Lugt.....	49
5.3	Fluer og skadedyr.....	52
5.4	Transport	53

5.5	Støj og vibrationer	55
5.6	Støv fra anlæg og maskiner	56
5.7	Lys	56
6	Beskrivelse og vurdering af arealerne	58
6.1	Harmoniareal	59
6.2	Lokalisering og planmæssige forhold	59
6.2.1	Påvirkninger af søer og vandløb	60
6.3	Opland til søer og vandløb	60
6.4	Påvirkning af fjord & hav	62
6.5	Nitrat til grundvand	65
6.6	Beskyttet natur	66
6.7	Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)	68
6.8	Natura 2000	70
6.9	Beskyttede sten- og jorddiger	71
6.10	Kultur- og fortidsminder	71
7	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	71
8	Alternative løsninger og o-alternativet	74
8.1	Alternative løsninger	74
8.2	o-alternativ	74
9	Husdyrbrugets ophør	76
10	Egenkontrol og dokumentation	77
11	Offentliggørelse, klagevejledning og underretning	78
12	Konklusion	79
13	Generelt	80
14	Vilkår	81
	GENERELT	81
	EGENKONTROL	81
	HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD	81

HUSDYRHOLDET, STALDANLÆG OG DRIFT	82
GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDTERING	85
FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	85
AREALER	86
HUSDYRBRUGETS OPHØR.....	87
15 Lovgrundlag.....	88

Bilag

1. Situationsplan
2. Afledningsforhold
3. Teknik, affald og intern transport
4. Harmoniarealer og kørselsveje med husdyrgødning
5. Beredskabsplan
6. Grundvand
7. Beskyttet natur og terrænhældninger
8. Natura 2000
9. Overfladevand
10. Planmæssige forhold – udbringningsarealer
11. Beplantning (etape II)

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning

Sønderborg kommune har modtaget en ansøgning (nr. 45930) fra Hans Christian Oksbjerg om miljøgodkendelse af udvidelse og drift af husdyrproduktion Majbølvej 21, 6470 Sydals. Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Sønderborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningsystem første gang den 19. marts 2013. Seneste version af ansøgningen, version 2, er modtaget den 23. januar 2014.

Der ansøges om at udvide et eksisterende dyrehold på Majbølvej 21, 6470 Sydals fra 432 slagtekalve 52-220 kg og 432 slagtekalve 220-360 kg samt 6 ammekøer 400-600 kg, svarende til 119,91 DE til 1.300 slagtekalve 55-220 kg og 1.300 slagtekalve 220-380 kg samt 4 ammekøer 400-600 kg med 2 kalve og 2 kvier, svarende til 380,60 DE. Udvidelsen ønskes foretaget i to etaper. I forbindelse med udvidelsen opføres en ny småkalvestald, en ny møddingsplads og en ny opsamlingsbeholder. Samtidig påtænkes en del af de ældre staldbygninger på ejendommen nedrevet.

Bedriften driver ikke husdyrbrug på andre ejendomme.

Ejendommen har ikke tidligere været miljøgodkendt. Ejendommen har på nuværende tidspunkt en tilladelse til en produktion på 432 slagtekalve 52-220 kg og 432 slagtekalve 220-360 kg samt 6 ammekøer 400-600 kg, svarende til 119,91 DE. Tilladelsen er på ansøgnings-tidspunktet udnyttet.

Den miljøtekniske beskrivelse bygger på virksomhedens ansøgning og en række supplerende oplysninger. Hvor det er fundet relevant, har Sønderborg Kommune vurderet på konsekvenserne af udvidelsen/ændringen, samt givet begrundelse for de opstillede vilkår.

Sønderborg Kommune godkender hermed en husdyrproduktion på 1.300 slagtekalve 55-220 kg og 1.300 slagtekalve 220-380 kg samt 4 ammekøer 400-600 kg med 2 kalve og 2 kvier, svarende til 380,60 DE på Majbølvej 21, 6470 Sydals, samt udbringning af husdyrgødning på 63,83 ha tilhørende bedriften. Godkendelsen omfatter alle arealer, der drives under bedriften, CVR-nr.: 25724909.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

De efterfølgende vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkring-

boende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Miljøbeskyttelseslovens § 42.

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte ændring og udvidelse af Majbølvej 21 i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger.

Der skal gøres opmærksom på, at etablering af nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelle andre nødvendige tilladelser fra Sønderborg Kommune.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse og Sønderborg Kommunes bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og arealer

Der ansøges om at udvide et eksisterende dyrehold på Majbølvej 21, 6470 Sydals fra 432 slagtekalve 52-220 kg og 432 slagtekalve 220-360 kg samt 6 ammekøer 400-600 kg, svarende til 119,91 DE til 1.300 slagtekalve 55-220 kg og 1.300 slagtekalve 220-380 kg samt 4 ammekøer 400-600 kg med 2 kalve og 2 kvier, svarende til 380,60 DE. Udvidelsen ønskes foretaget i to etaper. I forbindelse med udvidelsen opføres en ny småkalvestald, en ny møddingsplads og en ny opsamlingsbeholder. Samtidig påtænkes en del af de ældre staldbygninger på ejendommen nedrevet.

Til ejendommen hører 40,60 ha ejet udspretningsareal. Herudover er der ca. 23,23 ha forpagtet areal. Tilsammen er der 63,83 ha ejet og forpagtet areal, som alle kan anvendes som udbringningsareal for husdyrgødning. Herudover er der 3 gødningsaftaler på i alt 136,47 ha. Resterende husdyrgødning afsættes til biogasanlæg i etape 2.

Aftalearealerne med Hans Marcussen (HLM) er vurderet i en § 12 godkendelse fra 2013 på adressen Kanalvej 10,6440 Augustenborg. Arealerne fremgår af bilagene, men vurderes ikke yderligere i denne godkendelse.

På baggrund af fosfortal for Carsten Sørensens arealer (CS1-CS15) er der udarbejdet en separat § 16 godkendelse på disse arealer. Arealerne fremgår af bilagene, men vurderes ikke yderligere i denne godkendelse.

Resterende arealer er vurderet til at være robuste. Der bliver derfor ikke udarbejdet yderligere § 16 godkendelser i forbindelse med denne godkendelse.

Placering

Ejendommen er placeret i landzone, på en bakketop i den nordlige udkant af landsbyen Majbøl på Sydals.

Der skal bygges en ny stor kalvestald på ca. 3.200 m² og en ny møddingsplads og en opsamlingsbeholder.

Den nye kalvestald bliver udformet i samme byggestil og med udgangspunkt i de samme byggematerialer, som den eksisterende del af anlægget. Hele produktionsanlægget ligger

samlet. Der stilles vilkår til beplantning omkring anlægget, når den nye kalvestald bygges, da den er placeret meget synligt i landskabet.

Lugt

Produktionen omlægges i en del af de eksisterende stalde, og der bygges en ny kalvestald og en ny møddingsplads.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt, som ikke er ejet af ansøger, Majbølvej 17, ligger ca. 90 meter syd for staldanlægget. Den vægtede gennemsnitsafstand er 98,43 m. Den beregnede korrigerede geneafstand for lugt til enkeltbolig er 8,49 meter. Lugtgenegrænsen til enkeltbolig er derfor overholdt. Den beregnede ukorrigerede geneafstand til byzone i Kirke Hørup er 268,33 meter. Den faktiske afstand er ca. 870 m. Den beregnede ukorrigerede geneafstand til samlet bebyggelse er 183,24 meter. Den faktiske afstand er ca. 395 m.

Ansøgningen lever således op til genekriterierne for lugt.

Transporter

Udvidelsen af produktionen på ejendommen vil bl.a. medføre, at antallet af transportere øges fra ca. 322 til ca. 703 årligt, svarende til en stigning på ca. 118 %. Da der er tale om en stor del sæsonbetonet kørsel, forventes stigningen ikke at medføre væsentlige gener for de omkringboende.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Projektet medfører en samlet stigning i ammoniakfordampningen på 2.280,73 kg N/år for begge etaper.

I henhold til ansøgningsmaterialet er det generelle krav til reduktion på 30 %, (beregningsgrundlaget for 2013 hvor ansøgningen er indsendt) af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt.

Der kan ikke beregnes BAT på dybstrøelsesstalder for slagtekalve, derfor er der ikke foretaget en vurdering ud fra miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier.

Det nærmeste naturområde med biologisk kvalitet som er beskyttet § 3, er en beskyttet sø/havedam, som er placeret 171 meter syd for ejendommen. Depositionsberegningen viser en samlet deposition af kvælstof på 0,5 kg N/ha/år mens merdepositionen beregnes til 0,3 kg N/ha/år. Merdepositionen er således under 1 kg.

Efter en gennemgang af luftfotos afvises det, at der kan findes overdrev større end 2,5 ha eller heder over 10 ha inden for 1.000 meter af Majbølvej 21.

Nærmeste Natura 2000 område Augustenborg skov, Habitatområde H 200, ligger ca. 4,2 km mod vest.

Næringsstoffer til vandmiljøet og grundvand

Arealet afvander til Als fjord og Augustenborg Fjord. Kravene til udvaskning af nitrat overholdes ved anvendelse af standardsædskifte.

Udbringningsarealerne ligger delvist i fosforklasse, og de generelle krav til fosforoverskud er overholdt.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som acceptable.

Yderligere vurderes det, at udvidelsen ikke vil have indflydelse på bilag IV-arter, planter eller dyr omfattet af artsfredninger eller optaget på nationale eller regionale rødlistor, som findes eller kan forventes at leve i området omkring ejendommen samt på og omkring udbringningsarealerne.

BAT

Kommunen vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer.

Ansøger etablerer dybstrøelse i den nye kalvestald. Kommunen kan ikke foretage en vurdering af proportionalitet og driftssikkerhed af det valgte staldsystem, da der ikke foreligger teknologiblade vedrørende staldindretning for småkalve og for ungtyre. Det er derfor vurderet, at anvendelse af referencesystemet med dybstrøelse i hele arealet må anses som BAT.

Produktionen overholder desuden de vejledende emissionsgrænseniveauer for ammoniakudledning udmeldt af Miljøstyrelsen. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget efter udvidelsen kan drives uden væsentlige indvirkninger på miljøet.

2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Bilag 1 viser en oversigtsplan med angivelse af anlæggets placering. Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 6 er etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening, ikke tilladt indenfor eller i en afstand af mindre end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde

- områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål, eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Husdyrbruget er placeret i landzone med ca. 38 m til nærmeste nabo, Majbølvej 16. Ejendommen Majbølvej 16 har landbrugspligt og indgår derfor ikke i lugtberegningerne. Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger er Majbølvej 17, ca. 90 meter syd for anlægget. Der er ca. 395 meter til nærmeste beboelse, som er en del af samlet bebyggelse. Det drejer sig om Majbølvej 4, som også ligger syd for staldanlægget.

Der er ca. 870 meter til nærmeste lokalplanlagte område, "Område i Kirke Hørup", vest for ejendommen. Der er ca. 870 km til nærmeste byzone i Kirke Hørup.

Etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening, er endvidere ikke tilladt indenfor en afstand af 50 m fra nabobeboelse. Der ændres i sammensætningen af dyr i staldanlægget (stald 4 syd) inden for 50 m af nabo, men beregninger viser, at der sker en reduktion i lugt og antallet af DE. I etape II vil der være store kalve i bygningen. Der opsættes skillevæg så bygningen deles op i 2 afsnit. Den sydligste og mest nabonære del af bygningen indrettes med syge- og aflastningsbokse til store kalve. Se beregninger for udledning af ammoniak og lugt i tabel 1 b.

Tabel 1 a. Forbudszoner (målt fra nærmeste stald eller lager, hvor der sker ændringer)

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Byzone	ca. 870 km	Fra den nye kalvestald til byzone i Kirke Hørup	50 m
Sommerhusområde	Ca.4,5 km	Fra staldanlægget til sommerhusområde Lambjerglund	50 m
Lokalplanlagt område (bolig, erhverv, rekreative formål etc.)	ca. 1.100 m	Fra den nye kalvestald til Lokalplan område med nr. 3.1.004.C "Område i Kirke Hørup".	50 m
Nærmeste nabo (uanset landbrugspligt eller ej)	Ca. 38 m	Fra eksisterende stald 4 syd til Majbølvej 16, som har landbrugspligt. Udvidelsen medfører reduceret forurening i stald 4 – se tabel 1b.	50 m
Nærmeste nabobeboelse (uanset om det er landbrug eller ej) i samlet bebyggelse	ca. 395 m	Fra staldanlægget til Majbølvej 4, som er den nærmeste beboelse, som udløser samlet bebyggelse.	50 m

Tabel 1 b. Ændring i produktion inden for 50 m forbudszonen

Forureningsparametre udledt fra staldafsnit inden for 50 m af nabobeboelse	Før ændring	Efter ændring	Ændring
DE	10,98	4,36	-6,62
Lugt OU/LE	1.064/250	306/72	-758/178
Ammoniak kg N/år	100,80	36,66	-34,14

Som det ses af tabel 1 b sker der et fald i forureningsparametrene DE, lugt og ammoniak. Ændringen i stald 4 syd kan derfor godt gennemføres.

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 20 skal kommunen ved vurdering af en ansøgning om tilladelse eller miljøgodkendelse sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget ligger mindre end 300 m fra:

- samlet bebyggelse
- eksisterende eller fremtidigt byzone eller sommerhusområde
- lokalplanlagte områder i landzone (boligformål, blandet bolig og erhverv)

Anlægget er beliggende mere end 300 m fra ovenstående.

Derudover skal genekriterierne for lugt være overholdt. Læs mere herom i afsnit 5.2.

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 8 må stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg ikke etableres indenfor de afstande, der fremgår af tabel 2:

Tabel 2. Oversigt over afstande

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Stuehus	Ca. 90 m	Fra ny kalvestald 5 til stuehuset Majbølvej 21	15 m
Naboskel	Ca. 30 m	Fra ny opsamlingsbeholder til matrikel 7 Majbøl, Hørup.	30 m
Levnedsvirksomhed	>> 25 m	Ukendt	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	ca. 240 m	Fra ny kalvestald 5 til DGU boring nr. 170.476 Majbøl Vandværk.	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	575 m	Fra ny kalvestald 5 til DGU boring 170.685 (havevandsboring).	25 m
Vandløb	ca. 45 m	Fra ny kalvestald 5 til vandløb H61 nordøst for ejendommen.	15 m
Dræn	> 50 m	Der er ingen dræn inden for ca. 50 m af det nye byggeri.	15 m
Sø	47 m	Fra ny kalvestald 5 til sø beliggende mellem bygningerne.	15 m
Privat vej	>> 15 m	Kendes ikke	15 m
Offentlig vej	ca. 17 m	Fra ny opsamlingsbeholder til Majbølvej	15 m

Kilde: Danmarks Miljøportal og Jupiterdatabasen (Geus).

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at Husdyrlovens §§ 6 og 8 overholdes. Der stilles derfor ikke supplerende vilkår. Der er mere end 300 meter til nærmeste bolig i samlet bebyggelse. Dermed er ansøgningen ikke omfattet af Husdyrlovens § 20.

2.1 Planmæssige forhold

Majbølvej 21 er beliggende i den nordlige udkant af landsbyen Majbøl på Sydals.

Ifølge Kommuneplan 2009-2021 for Sønderborg Kommune ligger virksomheden i delområdet 3.1.001 L, som er landområde.

Der er ingen nuværende og fremtidige lokalplaner i området.

Ifølge Spildevandsplan 2009-2016 for Sønderborg Kommune er området ikke tilsluttet offentlig kloak. Proces- og sanitært spildevand afledes til bundfældningstank og regnvand samt tagvand afledet til rørlagt vandløb. Ifølge spildevandsplanen for området ligger ejendommen i opland til søer og vandløb, og rensekravet er SOP (Skærpet krav til reduktion af organisk stof og fosfor, samt krav til ammoniakreduktion gennem nitrifikation). Dettet opfylder en bundfældningstank ikke. Ejendommen skal derfor indenfor den kommende årække tilsluttes den offentlige kloakering i forbindelse med en generel kloakering af Majbøl.

Ejendommen forsynes med vand fra Sydals Øst Vandforsyning.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at udvidelsen af det eksisterende anlæg kan ske uden at der opstår konflikt med planforholdene i Sønderborg Kommune.

2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.

Afstande til følsom natur (§ 7) samt afstande til andre natur- og kulturområder på bedrifternes arealer (Kilde Danmarks Miljøportal og Kulturarvsstyrelsens hjemmeside).

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser: Bygningerne ligger uden for udpegningen "Særligt næringsfattige naturarealer" og "Naturområder" og "Område med naturinteresser".

Natura 2000: Der er ingen bygninger inden for Natura 2000. Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land er habitatområdet Augustenborg Skov (habitatområde H200) nordvest for anlægget. Nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde er Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet rundt om Als (habitatområde H173), som ligger ca. 6,5 km syd for ejendommen.

Områder med landskabelig værdi: Bygningerne ligger uden for udpegningen "Værdifulde kystlandskaber" men inden for "Værdifulde landskaber".

Uforstyrrede landskaber: Bygningerne ligger inden for udpegningen.

Områder med særlig geologisk værdi: Bygningerne ligger uden for udpegningen "Geologiske interesseområder"

Rekreative interesseområder: Der er ingen bygninger inden for udpegningerne: "Eksisterende byzoner", "Arealudlæg til byformål", "Eksisterende sommerhusområder", "Arealudlæg til ferie-fritidsformål" og "Arealer til ferie-fritidsformål".

Værdifulde kulturmiljøer: Bygningerne ligger uden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Kirkeomgivelser: Bygningerne ligger uden for udpegningen "Kirkebyggelinjer" og "Kirke-landskaber".

Kystnærhedszonen: Bygningerne ligger inden for udpegningerne "Kystnærhedszone" og "Kystnærhedsafgrænsning".

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering: Bygningerne ligger uden for lavbundsarealer.

Skovrejsningsområder: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Fredede områder: Bygningerne ligger uden for beskyttelseslinjen.

Beskyttede naturarealer (§ 3): Mellem staldbygningerne ligger en § 3 beskyttet sø.

Strandbeskyttelseslinje: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Klitfredningslinje: Der er ingen bygninger inden for udpegningen.

Skovbyggelinje: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Søbeskyttelseslinje: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Fortidsmindebeskyttelseslinje: Der ligger ingen bygninger inden for udpegningen.

Beskyttede sten- og jorddiger: Bygningerne ligger uden for udpegningen. Det nærmeste beskyttede sten- og jorddige ligger ca. 390 m nordvest for den nye stald.

Miljømyndighedens vurdering

Ejendommen og den nye staldbygning er beliggende i et område udpeget til "uforstyrret landskab" og inden for hhv. "kystnærhedszonen" og "kystnærhedsafgrænsningen".

Betydningen af dette gennemgås i afsnit 2.3 Placering i landskabet.

Sønderborg Kommune vurderer derudover, at alle bygge- og beskyttelseslinjer, er overholdt.

2.3 Placering i landskabet

Landskabet er et udpræget dødislandskab med mange mindre landskabsrum, som udgøres af terrænforskelle og levende hegn særligt mod vest

Der er tidligere søgt om opfyldning af jord på et område på 20.000 m² omkring halmladen, som i den nordlige ende ligger knap 4 meter over det naturlige terræn. Der blev givet tilladelse til at fylde jord på et område på 6.000 m², hovedsageligt nord for laden.

Landskabelige udpegninger jf. kommuneplanen

Uforstyrret landskab

Etablering af større byggerier skal udformes under hensyntagen til værdierne i det omgivende landskab.

Værdifuldt landskab

Landskabshensynet skal her tillægges stor vægt.

Kystnærhedszonen

Andre landskabelige udpegninger i nærheden af Majbølvej 21

- Kirkelandskab mod ca. 350 meter vest for den nye stald
- Geologisk interesseområde ca. 240 meter vest for den nye stald
- Mjang, som ligger ca. 970 meter nordvest for den nye stald, er udpeget som bevaringsværdig bebyggelse.

Miljømyndighedens vurdering

Pga. det stærkt kuperede landskab, vil stalden blive synlig for meget få i nærområdet på trods af, at den kommer til at ligge højt placeret og er markant både i højde og volumen.

Fra syd

Pga. terrænforholdene og beplantningerne i området vil den nye stald næppe blive synlig fra ejendommene syd for den nye stald. De eksisterende bygninger på Majbølvej 21 ligger mellem naboerne mod syd og den nye stald.

Fra vest

Fra øst ved Majbølbjerg 7 – 11, vil stalden ligge i ly af et højdedrag. Det samme gør sig gældende fra Hørup Kirkeby fra Mjangvej.

Fra øst

Den eksisterende halmlade er meget synlig fra Majbølløkke. Den nye stald vil dog komme til at ligge i læ af halmladen og vil derfor ikke blive meget synlig.

Fra nord

Fra Mjang, som ligger ca. 970 meter mod nordvest, vil bygningen højst sandsynligt ikke blive synlig, da landskabet stiger kraftigt mod syd fra Mjang Bygade, som omtrent ligger i kote 23. Stalden vil komme til at ligge med fod omtrent ved kote 40 og der ligger et par moser med høje træer mellem Mjang Bygade og den nye stald. Stalden vil der imod blive synlig fra meget lang afstand (2-3 Km) mod nord, hvor landskabet nord for Mjang Dam stiger igen. Når man kører syd på ad Majbølvej fra Mjang Bygade bliver bygningen igen synlig, når man er kommet over et højdedrag omtrent 400 meter fra den nye stald. Her fra vil stalden til gengæld fremstå meget markant pga. størrelsen. Den eksisterende halmlade fremstår ligeledes markant, da den dels er stor og da den dels ligger højt i landskabet.

Beplantning

Der er ikke indsendt en beplantningsplan og ansøger har givet udtryk for, at han ønsker så lidt beplantning som muligt. For at få halmladen og den nye stald skaleret bedre til landskabet, er det dog nødvendigt med noget beplantning.

Der skal plantes et hegn, som skal have noget højde mellem Majbølvej og halmladen. Det er ikke nødvendigt med et stort volumen i hegnet, da bygningen ikke skal skjules. Det vurderes at et to-rækket hegn med minimum 20 % høje træer, vil være tilstrækkeligt. De høje træer kan være spidsløn og/eller fuglekirsebær, da de er forholdsvis hurtigtvoksende og samtidig

ikke vil skygge for meget for det lavere busklag. I busklaget (de resterende 80 % af hegnet), kan følgende arter f.eks. indgå: Tjørn, hassel, sergentæble, rød kornel (*Cornus Sanguina*) og syren. Beplantningen skal senest være etableret det førstkommande efterår/vinter efter at etape II er taget i brug.

Den nye stald vil syne meget markant i landskabet. Da den trods alt ligger forholdsvis skjult for de omboende, stilles der ikke vilkår til skærmende beplantning som eksempelvis levende hegn omkring bygningen. For at indpasse bygningen i landskabet, er det dog nødvendigt med en høj beplantning, som kan "matche" den store bygning. En klynge træer, som placeres i nærheden af bygningen mod nord kan formidle overgangen mellem bygningen og det omkringliggende landskab. Træerne (ca. 5 stk.) behøver ikke at være placeret meget tæt på bygningen, men dog så tæt på, at træerne og bygningen visuelt er forbundne. Træerne skal ved etableringen have en minimumskvalitet som højstammede barrodstræer med en minimumshøjde på 3,5-4,5 meter. Træerne skal plantes med en afstand på 4-5 meter og de skal udvikle sig i fuld højde. Træerne skal kunne opnå en sluthøjde på minimum 20 meter. Det kan f.eks. være ahorn, eg eller fuglekirsebær. Træerne skal etableres i god dyrkbar markjord. Beplantningen skal etableres senest den førstkommande efterår/vinter efter at etape II er taget i brug.

For at få bygningerne til at passe ind i landskabet stilles vilkår til sokkelkote af den nye stald. Stalden skal også have samme farve som halmladen.

Der stilles således vilkår til at der etableres et løvfældende hegn mellem halmladen og Majbølvej og en klynge af træer ved den nye stald. Beplantningen fremgår af bilag 11. Beplantningsplanen skal godkendes af Sønderborg Kommune.

3 Husdyrhold, staldanlæg og drift

3.1 Bygninger

Ejendommens bebyggede areal er på ansøgningstidspunktet ifølge BBR opgjort til 5.265 m². Herudover er der 560 m² befæstet areal i form af en eksisterende møddingsplads. Der er ingen verserende byggesager på ejendommen.

Bilag 1 viser en tegning over det samlede husdyrbrug.

Oplysninger om bygningernes grundplan, bygningshøjde, taghældninger, bygningsmaterialer og farver, bebyggelsens fremtidige anvendelse, m.v. fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Oversigt over bygninger

Bygning		Grundplan	Bygningshøjde	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
1. (152813) BBR8	Kalvestald ved gyllebeholder (opført 1988)	335 m ²	Ca. 6 m	30 °	Gule mursten, røde stålplader i gavleender. Gråt ståltag	Småkalve i nudrift og etape 1. Store kalve i etape 2
2. (152814) BBR9	Østlig kalvestald (opført 2005)	960 m ²	Ca. 7 / 9 m	30 °	Røde stålplader / åbne sider. Gråt eternit / ståltag	Store kalve (uændret)
3. (152815)	Kalvestald (opført 1977)	470 m ²	Ca. 6 m	30 °	Røde stålplader og gasbeton. Gråt ståltag.	Småkalve i nudrift og etape 1. Ammekøer og tilhørende

BBR6						opdræt i etape 2.
4nord (152816) BBR5	Kalvestald ved gårdsplads (opført 1972)	425 m ²	Ca. 9 m	30 °	Gule mursten og gasbeton. Gråt ståltag	Små kalve i nudrift og etape 1. Store kalve i etape 2.
4syd (163588) BBR5						Små kalve i nudrift og etape 1. Sygeafdeling for store kalve i etape 2.
5. (152817)	Ny småkalvestald	3.200 m ²	Ca. 12 m	20 °	Grå / røde stålplader. Gråt eternittag.	Småkalve i etape 2
6. (152818) BBR4	Kostald og lade (opført 1945)	935 m ²	9 m	30 °	Gule mursten. Gråt eternittag.	Ammekøer med opdræt samt diverse oplag i nudrift samt etape 1. Bygning er planlagt nedrevet i etape 2.
7. BBR10	Halmlade/ maskinhus (opført 2010)	1.800 m ²	Ca. 9,5 m	20 °	Grå stålplader. Gråt eternittag.	Opbevaring af halm, maskiner, korn mv
8. BBR1	Stuehus (opført 1870)	242 m ²	7 m	45 °	Gule mursten og rødt tegltag.	Beboelse
9. BBR2	Aftægt (opført 1930)	150 m ²	6 m	45 °	Pudsede mursten og rødt tegltag.	Beboelse
10.	Møddingsplads	560 m ²	-	-	Beton	Møddingsplads
11. BBR3	Fyrrum / lager (opført 1955)	200 m ²	5 m	20 °	Gule mursten. Gråt ståltag.	Kemirum, fyrrum, mv. samt opbevaring.
12. (102339)	Gyllebeholder (780 m ³) (opført 1990)	174 m ²	2,5 m	-	Betonelementer	Opbevaring af møddingsvand og vaskevand
13. (109709)	Ny møddingsplads	730 m ²	2 m	-	Beton	Ny plads i etape 2
14. (109711)	Ny opsamlingsbeholder (200 m ³)	40 m ²	0,5 m	-	Betonelementer	Ny beholder i etape 2 til staldvaskevand og møddingsvand

Siloer til foder er placeret indendørs i staldene. Der etableres ligeledes nye siloer i den nye kalvestald.

Den nuværende ejer har oprettet virksomheden d. 1. august 2000.

Etape I er en lovliggørelse af en overproduktion konstateret ved tilsyn i 2012. Etape I er således delvist gennemført. Etape II som består af etablering af den nye småkalvestald, en ny møddingsplads og en ny opsamlingsbeholder forventes påbegyndt i april 2017. I forbindelse med udvidelsen bliver en mindre del af de ældste stalde/bygninger overflødig og de ønskes derfor nedrevet.

Nord for den nye småkalvestald etableres der en ny møddingsplads og opsamlingsbeholder i etape 2. Den planlagte ombygning forventes at være gennemført d. 1. oktober 2017. Godkendelsen anses som udnyttet ved ændring af dyreholdet eller ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år.

Der er afskærmende beplantning ud til vejen langs med bygning 2.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles vilkår om at bygningerne skal opføres som beskrevet i de medsendte tegninger/skitser.

Eventuelle afvigelser i forhold til det ansøgte, fx i afvigelser i grundplan og placering, vil blive vurderet i forbindelse med indsendelse af byggeansøgningen. Bagatelagte afvigelser vil kunne accepteres. Større afvigelser vil udløse krav om tillægsgodkendelse eller ny miljøgodkendelse afhængigt af den aktuelle situation.

Der stilles vilkår om, at etape 1 skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt, og at etape 2 skal være udnyttet inden 5 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år. Er produktionen ikke fuldt gennemført til denne dato, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der er ved udløbet af perioderne eller registreret i løbet af årene.

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at ansøger skal indhente byggetilladelser til de planlagte bygninger og anlæg hos Sønderborg Kommune, inden de opføres.

Der er også stillet specifikke vilkår om udformning af bygninger under afsnit 2.3.

3.2 Husdyrhold

Landbruget drives som en konventionel kontinuerlig slagtekalveproduktion.

Tabel 4 viser ejendommens årlige dyrehold/produktion udregnet efter omregningsfaktor for beregning af dyreenheder gældende fra august 2010, jf. bek. om husdyrbrug og erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12 2006. Numrene i tabellen refererer til ansøgningsskemaet opdeling i staldafsnit. Bilag 1 viser en situationsplan over anlægget, hvor de enkelte staldafsnit fremgår.

Tabel 4. Dyreholdets størrelse

	Staldafsnit	Art og vægtklasse/alder	Nudrift		Etape I		Etape II	
			Antal	DE	Antal	DE	antal	DE
ST-1428 13	1. kalvestald v. gyllebeholder	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagting 440 kg)	0	0	0	0	320 (220-380 kg)	58,18
		Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.)	136 (52-220 kg)	14,93	136 (52-220 kg)	14,93	0	0
ST-1528 14	2. Østlig kalvestald til store dyr	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagting 440 kg)	432 (220-360 kg)	68,73	750 (220-380 kg)	136,36	760 (220-380 kg)	138,18
ST-1528 15	3. Gl. Kalvestald mod vest	Ammeko 400-600 kg	0	0	0	0	4	2,50
		Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.)	70 (52-220 kg)	7,69	70 (52-220 kg)	7,69	0	0
		Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning)	0	0	0	0	2 (6-27 mdr.)	1,0
		Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	0	0	0	0	2 (0-6 mdr.)	0,54
ST-1528	4. nord. Gl. kalvestald v.	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagting 440 kg)	0	0	0	0	196 (220-	35,64

16	gårdsplads						380 kg)	
		Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.)	126 (52-220 kg)	13,84	126 (55-220 kg)	13,59	0	0
ST-1528 17	5. ny småkalvestald i etape II	Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.)	0	0	0	0	1.300 (55-220 kg)	140,20
ST-1528 20	6. Ammekostald, nedrives i etape II	Ammeko 400-600 kg	6	3,75	4	2,5	0	0
		Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning)	0	0	2 (6-27 mdr.)	1,0	0	0
		Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	0	0	2	0,54	0	0
ST-1635 88	4syd. Sygeafd. I gl. kalvestald v. gårdspl. I etape II	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagting 440 kg)	0	0	0	0 (0-6 mdr.)	24 (220-380 kg)	4,36
		Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.)	100 (52-220 kg)	10,98	100 (55-220 kg)	10,78	0	0
I alt				119,91		221,29		380,60

Bygninger, antal stipladser, gulvtyper og udmugningssystem fremgår af tabel 5.

I etape I, som gennemføres i eksisterende bygninger, udvides dyreholdet til 750 slagtekalve (55-220 kg) og 750 slagtekalve (220-380 kg) samt 4 ammekøer (400-600 kg), 2 småkalve og 2 kvier, svarende til 221,29 DE.

Når etape II er gennemført og den nye småkalvestald er opført, er der et dyrehold på 1.300 slagtekalve (55-220 kg) og 1.300 slagtekalve (220-380 kg) samt 4 ammekøer (400-600 kg), 2 småkalve og 2 kvier, svarende til 380,60 DE.

Miljømyndighedens vurdering

For at kunne kontrollere om godkendelsens vilkår om maksimalt dyrehold overholdes - med hensyn til antal, vægt og sammensætning af dyr – stilles der vilkår om, at der skal føres en driftsjournal. Der stilles desuden vilkår om, at der på ejendommen skal være mulighed for tilsynsmyndigheden kan føre tilsyn med dyreholdets størrelse ved optælling af dyr i stalden. Miljømedarbejderen vil ved tilsyn i staldene overholde gældende karantæne regler i besætningen. Det vurderes, at der ikke er behov for at stille vilkår om kontinuerlig produktion, da der er tale om en slagtekalveproduktion, hvor produktion er jævnt fordelt over hele året.

Det maksimale antal DE på 380,60 DE må ikke overskrides. Der kan dog være situationer (eks. sygdom i besætning, slagteristrejker m.m.), hvor dyreholdet vil være afvigende fra det godkendte. I sådanne situationer skal landmanden kunne dokumentere de særlige omstændigheder overfor tilsynsmyndigheden. Det er op til tilsynsmyndigheden at vurdere, om afvigelser i dyreholdet skyldes overproduktion eller naturlig variation/udsving.

Det er blevet muligt jf. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294/2009 at anmelde ændringer i dyreholdets størrelse og sammensætning indenfor gruppen kvæg uden at ændringen udløser krav om miljøgodkendelse. Anmeldelsen kan ske under forsætning af, at forureningsparametrene lugt, ammoniak, nitrat og fosfor holdes neutrale. Kommunen henviser til denne anmeldeordning, hvis ansøger ønsker at foretage mindre justeringer i husdyrholdet.

Sønderborg Kommune ønsker at kende det aktuelle dyrehold på ejendommen. Der stilles derfor vilkår om, at ansøger forud til hhv. etape I og etape II meddeler kommunen, at produktionen ændres. Anmeldelsen skal ske med tre måneders varsel.

3.3 Staldindretning

Bygninger, antal stipladser, gulvtyper og udmugningssystem fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Oversigt over bygnings anvendelse, antal stipladser, udmugningssystem og gulvtype efter gennemførelse af de to etaper.

Stald nr.	Anvendelse	Dyretype	Nudrift stipladser	Stipladser etape I	Stipladser etape II	Udmugningssystem	Indretning og gulvtype
ST-142 813	1. kalvestald v. gyllebeholder	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagtning 440 kg)	0	0	80	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
		Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.)	63	116	0	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
ST-152 814	2. Østlig kalvestald til store dyr	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagtning 440 kg)	108	188	190	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
ST-152 815	3. Gl. Kalvestald mod vest	Ammeko 400-600 kg	0	0	0	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
		Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.)	32	126	0	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
		Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning)	0	0	0	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
		Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	0	0	0	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
ST-152 816	4. nord. Gl. kalvestald v. gårdsplads	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagtning 440 kg)	0	0	49	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
		Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.)	58	58	0	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
ST-152 817	5. ny småkalvestald i etape II	Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.)	0	0	600	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
ST-152 820	6. Ammekostald, nedrives i etape II	Ammeko 400-600 kg	0	0	0	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
		Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning)	0	0	0	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
		Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	0	0	0	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
ST-163 588	4syd. Sygeafd. I gl. kalvestald v. gårdspl. I etape II	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagtning 440 kg)	0	0	6	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse
		Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.)	46	46	0	Manuelt med minilæsser	Dybstrøelse

I nudrift og etape I foretages ikke rengøring af staldene. I etape II, når den nye småkalvestald er opført, vil denne blive vasket mellem hvert nyt hold.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige staldteknologi:

På grund af lovgivning på området og af hensyn til dyrevelfærd er staldene med dybstrøelse. BAT indenfor stalde til slagtekalveproduktion er ikke præcist defineret. Der findes BAT-blade for malkekvæg på gyllesystemer og på svin og malkekvæg udenfor gyllesystemer, men ikke noget for slagtekalve. Til slagtekalve er det gængse staldsystem dybstrøelse. Dette begrundes ved, at der er visse væsentlige dyrevelfærdsmæssige fordele ved at opstalde dyr i dybstrøelse. Dette afspejles også i BREF-noten vedr. fjerkræ- og svineproduktion, hvor der skelnes mellem dybstrøelse og gyllesystemer i de krav, der stilles vedr. BAT.

Det må derfor vurderes, at der er accept af dybstrøelse som bedste staldsystem til slagtekalveproduktion, selvom dybstrøelsessystemer samlet medfører en højere fordampning end

spaltestald og gyllebeholder. Der er en del forskrifter med hensyn til den mest miljørigtige håndtering af dybstrøelsen, hvilket omtales nedenfor.

Der installeres ikke forsuringsanlæg idet der er tale om en stalddtype med dybstrøelse. Der kan ikke installeres luftrensning, da der er tale om åbne stalde med naturlig ventilation, på nær stald 1 som har mekanisk ventilation.

Da det er vurderet, at det eksisterende anlæg har en levetid udover godkendelsesperioden er der ikke lavet nogen plan for reovering af stalddene. Ansøger følger løbende udviklingen af BAT teknologier, der kan medføre en gevinst for både ansøger og miljøet. Dette gøres ud fra et proportionalitetshensyn, der sikrer, at det er tale om et fremtidssikret produktion.

Det forventes at den gamle kostald (bygning 6), der er fra 1945 vil være taget ud af brug og formodentlig fjernet inden for de næste 5-8 år. Stald 4, der er fra 1972, opdeles i etape 2 med en mur. Den nordlige del vil blive anvendt til store slagtekalve mens den sydlige del, som ligger mindre end 50 m fra nabobeboelse, vil blive indrettet til syge- og aflastningsboks for store slagtekalve.

Bygningerne 1 og 2, der er fra hhv. 1988 og 2005 forventes at have en restlevetid på min. 20 år med løbende vedligehold og dyreholdet i stalddene vil være store slagtekalve i etape 2.

Ved at opføre en ny stald til småkalve i etape 2, vil disse blive samlet her, og bygning 4 vil i etape 2 udelukkende blive anvendt til kalve over 220 kg.

Bygning 3, der er fra 1977, vil i etape 2 blive anvendt til ammekøer og tilhørende opdræt.

På baggrund heraf, må vi antage, at de eksisterende stalddsystemer kan fortsætte indtil videre med de beskrevne ændringer.

Miljømyndighedens vurdering

Driftssystemer med dybstrøelse i lejearealet anvendes i Danmark af nogle producenter grundet særlige hensyn til dyrevelfærd, selv om disse stalddsystemer er forbundet med et række udfordringer for så vidt angår klimastyring og arbejdsbelastning. Dette gælder særligt stalddsystemer med dybstrøelse på hele gulvarealet.

Miljøstyrelsen har udarbejdet beskrivelser af de alternative driftssystemer, som vurderes at være de mest oplagte valg ved nybyggeri, hvilket vurderes at være enten rene dybstrøelsessystemer eller blandede systemer med både dybstrøelse og gylle til kvæg.

For tyrekalve opererer Husdyrgodkendelse.dk alene med dybstrøelse som muligt stalddsystem. For ungtyre er det muligt at vælge spaltegulvsboks eller dybstrøelse kombineret med spaltegulv. Der er herudover ikke fastlagt BAT-krav for stalddsystemer til denne dyregruppe.

P.t. har Miljøstyrelsen ikke udarbejdet teknologiblade for teknologier eller teknikker til begrænsning af ammoniakemissionen i stalde til kalve og ungtyre, hverken på gylle- eller dybstrøelsessystemer. En del teknologier som forsuring, spalteskrabere og gyllekøling kan selvsagt ikke anvendes i systemer med udelukkende dybstrøelse.

Kommunen kan ikke foretage en vurdering af proportionalitet og driftssikkerhed af det valgte stalddsystem, da der ikke foreligger teknologiblade vedrørende stalddindretning for småkalve og for ungtyre. Det er derfor vurderet, at anvendelse af referencesystemet med dybstrøelse i hele arealet må anses som BAT.

Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser, at kravet til 30 % reduktion for udvidelsen i forhold til bedste staldsystem overholdes. Dermed overholdes det generelle ammoniakreduktionskrav.

Det vurderes, at den nye kalvestald kan udføres som dybstrøelsesstald. Ligeledes vurderes det på nuværende tidspunkt ikke at være baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT i kalvestaldene.

3.4 Ventilation

Al ventilation på ejendommen er naturlig ventilation bortset fra stald 1, som har supplerende mekanisk undertryksventilation for at sikre et tilstrækkeligt stort luftskifte.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg kommune vurderer, at der ikke er baggrund for at stille vilkår til anvendelse af BAT i forhold til ventilation jf. afsnit 3.5, idet omfanget og brugen af mekanisk ventilation i bygning 1 er begrænset set i forhold til den samlede virksomhed.

3.5 Fodring

Halmen opbevares i halmlade (bygning 7) og der anvendes ca. 900 baller/år i nudriften og dette forventes at stige til 2.800 baller/år efter udvidelsen. Der kan forekomme støvgener ved indkøring af halm.

Ensilage opbevares i wrap-baller i marken. Der vil ikke ske en stigning i mængden af oplagret ensilage i forbindelse med udvidelse af dyreholdet, da bedriftens areal ikke øges. Der vil blive suppleret med indkøbt foder.

Indkøbt kraftfoder indblæses i siloer i stalden fra foderstoff bilen via en slange, der tilsluttes påfyldningsstuds udenfor bygningen. Der etableres nye indvendige siloer i den nye kalvestald i forbindelse med gennemførelse af etape II. Dette vil ikke give anledning til støvgener uden for bygningerne.

Mælkepulver til små kalve indkøbes i sække og udfodres manuelt i krybberne i nudrift og etape 1 og opbevares i det gamle mælkerum i bygning 6. I etape 2 vil der blive indrettet kalvekøkken i den nye småkalvestald.

Der anvendes halm til strøelse. Halm opbevares i lade i bygning 7, og køres ind dagligt til alle dyrene. I forbindelse med høst og hjemkøring af halm kan det støve, men det vurderes, at det ikke vil give anledning til gener for de omkringboende.

Der anvendes eller opbevares ikke ensilage på ejendommen udover wrapballer.

Ansøger oplyser følgende om BAT for foder:

BAT indenfor slagtekalveproduktion er ikke præcist defineret, da der ikke er noget, der tilsvarende referencelokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, og da der ikke er udarbejdet vejledende emissionsgrænseværdier for slagtekalveproduktion i dybstrøelse.

Det må dog anses for BAT at udarbejde foderplaner.

Der udarbejdes foderplaner, der er afstemt i forhold til regelsættet for produktion af Dansk Kalv, med en passende blanding af grovfoder og kraftfoder, der både tager hensyn til kalve-

nes behov for grovfoder for at have et godt mikroklima i vommen, og for en god tilvækst. Der foretages analyser af grovfoderet, og foderet suppleres med kraftfoder af korn, soja, mv. suppleret med vitamin og mineralblandinger.

På mineralsiden kan der ud fra bedriftens aktuelle grovfoderanalyser af mineralstofproducenten udarbejdes specielt sammensatte mineralblandinger, der opfylder normerne til dyrenes behov for alle mikro- og makromineraler, heriblandt fosfor, samt vitaminer. Ansøger er interesseret i, at ovenstående er i orden, da ubalance i foderets sammensætning betyder forringelse af foderudnyttelsen og dermed forringelse af det økonomiske udbytte.

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring. Der er ingen muligheder for at indtaste foderkorrektioner i www.husdyrgodkendelse.dk, og der er derfor ikke regnet med foderkorrektion i hverken nudrift eller ansøgt drift. www.husdyrgodkendelse.dk beregner på baggrund af normtal.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der med de nuværende og planlagte tiltag til opbevaring og håndtering af foder ikke sker en væsentlig øget påvirkning af omgivelserne.

Da produktionen på ejendommen er slagtekalve er det ikke muligt at foretage ammoniakreducerende fodertilpasninger.

For at sikre en god udnyttelse af foderet som ressource, stilles der vilkår om, at mængden af forbrugt foder og opstået spild skal noteres i en driftsjournal.

Det vurderes, at ansøger anvender BAT i tilstrækkeligt omfang, når ovennævnte vilkår om driftsjournal over forbrugt foder føres.

3.6 Energi- og vandforbrug

Den primære energikilde er elektricitet. Der anvendes primært el til arbejdslys i staldene i forbindelse med fodring og udmugning og opsyn med kalvene, til natbelysning, cirkulationspumpe til vandforsyningen, opvarmning af vand til opblanding af mælk til kalve samt rengøring af mælkespande samt til ventilator i loft i bygning 1.

Efter opførelse af den nye stald vil der være et øget strømforbrug som følge af større staldareal og husdyrproduktion.

Tabel 6. Forbrug af energi.

	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
El	31.000 kWh	70.000 kWh

Ejendommens årlige elforbrug forventes at stige fra 31.000 kWh til 70.000 kWh efter udvidelsen. Det svarer til en forøgelse på 129 %.

Ejendommens forventede vandforbrug fremgår af tabel 7.

Ejendommen forsynes af vand fra Sydals Øst Vandforsyning. Der forbruges på nuværende tidspunkt ca. 3.023 m³ årligt til drikkevand og rengøring af produktionsanlægget.

Tabel 7. Forbrug af vand.

	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
Drikkevand, vask i stalde, overbrusning mv. fra vandværk	Ca. 2.808 m ³	Ca. 8.450 m ³
Vask af stalde	Ca. 0 m ³	Ca. 20 m ³
Rengøring af maskiner	Ca. 15 m ³	Ca. 15 m ³
Sprøjtning	Ca. 200 m ³	Ca. 200 m ³
I alt	Ca. 3.023 m ³	Ca. 8.685 m ³

Bedriftens årlige vandforbrug til gårdens drift forventes at stige fra 3.215 m³ til 8.685 m³ efter udvidelsen/ændringen. Det svarer til en forøgelse på ca. 190 %.

Ansøger oplyser følgende om energibesparende foranstaltninger (BAT):

Energiforbruget i produktionen er lav, da der er tale om uopvarmede åbne stalde med naturlig ventilation i alle stalde på nær bygning 1. Fremadrettet anvendes lavenergi lysstofrør. Opblanding af mælk til kalve og rengøring af mælkespande foregår efter udvidelsen i bygning 5, ny småkalvestald, hvor der vil blive opsat ny vandvarmer. Vandrør og vandvarmer er isolerede for at undgå unødigt energiforbrug.

Fodring er til dels automatiseret ved at kraftfoder blæses ind i siloer i de stalde, hvor det skal bruges, så foderet ikke skal transporteres internt på ejendommen. Ensilage, i form af wrapballer, køres ind med traktor og fordeles ved hjælp af en fodervogn.

I markbruget udføres der så vidt muligt flere arbejdsopgaver på én gang.

Ifølge BREF for fjerkræ og svin er det BAT at anvende lavenergibelysning, og kun at have lyset tændt, i det omfang, det er påkrævet. Derudover er det BAT at anvende energibesparende ventilation, og at vedligeholde ventilationsanlægget, så det altid kører energimæssigt optimalt. Der er naturlig ventilation i staldene, med undtagelse af bygning 1, og derfor anvendes der meget lidt energi til ventilation, hvilket således også må betragtes som BAT. Samlet set vurderes det, at ejendommen lever op til BAT mht. energiforbrug.

Ansøger oplyser følgende om vandbesparende foranstaltninger (BAT):

Der er drikkekopper i alle stalde. Drikkekopper og øvrige installationer efterses dagligt, og evt. utætheder udbedres med det samme. I nudrift og etape 1 anvendes der ikke vand til rengøring af stalde. Maskiner rengøres altid med højtryksrensere og koldt vand.

I etape 2, når den nye småkalvestald er opført, vil denne blive vasket mellem hvert hold. Der anslås et vandforbrug på 20 m³ til vask af stalde i etape 2. Vask af stalde vil foregå med koldt vand og højtryksrensere.

Vandforbruget kontrolleres ca. 1 gang i måneden og opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Det er svært at lave nogen decideret besparelse på vandforbruget, da det øgede vandforbrug på ejendommen kun skal bruges til drikkevand til dyrene samt en lille forøgelse til vask af stald.

Det må dog anses for BAT at benytte højtryksrenser samt at anvende vandbesparende drikkeventiler, at efterse installationer samt foretage nødvendige reparationer med det samme. Under drikkeventilerne er der opsamlingskar til opsamling af vandspild. Indretningen medvirker til at holde et passende tørt miljø for dyrene.

Miljømyndighedens vurdering

Det fremgår af tabel 6, at det forventede årlige elforbrug vil stige med 129 % til ca. 70.000 kWh.

Sønderborg Kommune ligger ikke inde med de fornødne normtal for en produktion som denne og kan derfor ikke vurdere om forbruget af energi er gennemsnitligt. Det vurderes, at regelmæssigt opsyn er med til at skabe en bevidsthed omkring forbruget og på denne måde er med til at forhindre, at forbruget stiger utilsigtet. Dette opfattes som værende i overensstemmelse med BAT management, hvorfor der opstilles vilkår om, at forbruget skal overvåges og registreres kvartalsvist, og dokumentationen fremvises i forbindelse med tilsyn.

Hvis elforbruget stiger over 70.000 kWh årligt, skal ejendommen gennemgås ved et energieftersyn. Energieftersynet er gratis og fås ved henvendelse hos dit elselskab.

Der stilles vilkår om, at besøgsrapporten fra et eventuelt energieftersyn skal fremsendes miljømyndigheden. Der stilles også vilkår om, at hvis en eventuel besøgsrapport viser energiforbedringer, som via besparelse på el kan tilbagebetales indenfor 2 år, skal forbedringerne udføres senest 2 år efter modtagelsen af rapporten.

For at miljømyndigheden kan kontrollere elforbruget skal det dokumenteres, for eksempel ved fremvisning af elregning. Dokumentation skal gemmes mindst 5 år og fremvises miljømyndigheden på forlangende.

Det fremgår af tabel 7, at det forventede vandforbrug vil stige med 190 % til ca. 8.685 m³ årligt efter udvidelsen.

Jævnfør Håndbog i Kvæghold 2012 normtallene for det samlede vandforbrug i m³ til 8,7 m³ drikkevand inkl. vandspild for slagtekalve af stor race, hertil kommer 0,4 m³ vand til staldrengøring pr. årsdyr. For ungtyre af stor race er tallene 9,8 m³ drikkevand og 0,4 m³ til staldrengøring pr. årsdyr. Vandforbruget estimeres ud fra disse tal til ca. 8.700 m³ årligt.

For at sikre at der sker en god udnyttelse af ressourcerne og for at virksomheden lever op til kravene til BAT stilles der vilkår om, at vandforbruget skal registreres årligt. Vandforbruget skal noteres i en driftsjournal og forevises miljømyndigheden på forlangende.

Det er miljømyndighedens vurdering at virksomheden lever på til kravene til BAT for energi og vandforbrug, hvis ovenstående vilkår overholdes og virksomheden ellers drives som beskrevet.

Sønderborg Kommune vurderer, at energi- og vandforbruget er på et acceptabelt niveau i forhold til bedriftens produktion.

3.7 Spildevand herunder regnvand

Rengøringsvand og drikkevandsspild er beregnet og indgår i den samlede restvandsmængde. Tabel 8 viser en oversigt over spildevand. Mængden af rengøringsvand til vask af stalde og drikkevandsspild er skønnet ud fra kapacitetsberegningens normtal.

Tabel 8. Oversigt over spildevand

Spildevandstyper	m ³ /år før udvidelse	m ³ /år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Vaskevand fra vaske-/møddingsplads	15 m ³	15 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Vask af ny kalvestald i etape 2	0	20 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Regnvand fra vaske-/møddingsplads (560 m ²)	224 m ³	224 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Regnvand fra ny møddingsplads (730 m ²)	0	292 m ³	Ny opsamlingsbeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra stuehus og aftægt	300 m ³	300 m ³	Rørlagt vandløb	Septiktanke
Tagvand	3.850 m ³	6.090 m ³	Rørlagt vandløb	Ingen

Det, der tilledes og opbevares i gyllebeholderen, er regnvand fra møddingsplads(er) og vaskevand fra vask af fodervogn, traktor, sprøjte mv. og i etape 2 vand fra vask af ny småkalvestald.

Sanitært spildevand afledes til septiktanke og herfra videre til dræn og vandløb. Septiktankene er tilmeldt tømmeordning. Ejendommen skal på sigt tilsluttes offentligt kloaksystem.

Oversigtskort med angivelse af afløbsforhold for ejendommen fremgår af bilag 2.

Vaskeplads

Bekæmpelsesmidler og øvrige kemikalier opbevares i aflåst kemirum i bygning 11. Der er intet afløb i rummet. Bedriften har egen sprøjte. Sprøjten er med vandtank, så sprøjten kan skylles i marken, og vandet indgår i behandlingen af markerne. Udvendigt vaskes sprøjten på møddingspladsen, hvor der er afløb til opsamlingsbeholder. Sprøjten fyldes ligeledes på møddingspladsen.

Spildevand tilledt gyllebeholder

Der er i nudrift én gyllebeholder på 780 m³ ejendommen. I forbindelse med udvidelsens etape II bliver der etableret en opsamlingsbeholder på 200 m³ til opsamling af bl.a. restvand fra den nye møddingsplads og til vaskevand fra den nye kalvestald. I tabel 9 og 10 fremgår den producerede mængde flydende gødning og restvand for de to etaper.

Tabel 9. Produceret flydende gødning og restvand til oplagring i gyllebeholder i nudrift og etape I

Art	Mængder til gyllebeholder
Vask af maskiner på møddingsplads	15 m ³
Overfladevand fra møddingsplads / vaskeplads (560 m ²)	224 m ³
I alt pr år i m ³	239 m ³
I alt pr måned	20 m ³
I alt 9 måneder	180 m ³

Tabel 10. Produceret flydende gødning og restvand til oplagring i gyllebeholder i etape II

Art	Mængder til opbevaring i beholder(e)
Vask i stalde	20 m ³
Vask af maskiner på møddingsplads	15 m ³
Overfladevand fra vaske- / møddingspladser (560 m ² hhv. 730 m ²)	516 m ³
I alt pr. år i m ³	551 m ³
I alt pr. måned	46 m ³
I alt 9 måneder	413 m ³

I ansøgt drift produceres der i etape 2 i alt 551 m³ flydende husdyrgødning/restvand. Med en samlet opbevaringskapacitet på 988 m³, svarer det til næsten 2 år. Se desuden afsnittet om opbevaring af flydende gødning.

Miljømyndighedens vurdering

De beskrevne spildevandstyper kan opdeles i sanitært spildevand (fra beboelser), spildevand fra husdyrproduktionen (vask af stalde, maskiner mv. samt regnvand og saftafløb fra møddingerne) samt uforurennet regnvand fra tage og omgivende arealer.

Sønderborg Kommune vurderer, at afledning af sanitært spildevand til septiktank/samletank på nuværende tidspunkt er i overensstemmelse med spildevandsplanen i Kommunen. Ejendommen skal dog indenfor den kommende årrække tilsluttes den offentlige kloakering i forbindelse med en generel kloakering af Majbøl.

Sønderborg Kommune vurderer, at kapaciteten i gyllebeholderen er tilstrækkelig til at rumme de givne mængder spildevand herunder saftafløb og regnvand fra møddingspladsen i ansøgt drift. Der stilles vilkår til, at spildevandet tilledes opsamlingsbeholder.

Kommunen vurderer, om de generelle regler for håndtering af sprøjteudstyr er overholdt. Rengøring af sprøjteudstyr må ikke ske på steder, hvor der er risiko for afløb til overfladevand. Fyldning af sprøjte og udvendig vask af marksprøjte foregår på den eksisterende møddingsplads og bortskaffelse af vaskevandet ske ved tilledning til særskilt beholder.

For at sikre mod forurening i forbindelse med vask af maskiner mv. stilles vilkår om, at vask af landbrugsmaskiner, sprøjte og transportbiler mv. skal ske på en vaskeplads med en tæt, befæstet bund med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal være to meter længere og bredere, end den største maskine, som vaskes derpå.

Der må ikke tages vand til påfyldning direkte fra boring eller overfladevand.

Der sker en forøgelse i den samlede tagflade med afløb på 3.200 m². Der bygges ingen nye bygninger i etape I. Der stilles derfor vilkår til, at der inden etape II udnyttes skal meddeles en udledningstilladelse til udledning af tagvandet fra den nye staldbygning.

Sønderborg kommune vurderer, at udledningen af næringsstoffer i vandet fra tagflader og lignende, ikke vil skade miljøet, når vilkårene i udledningstilladelsen overholdes. Vilkårene vil blive nærmere beskrevet i udledningstilladelsen.

Kommunen vurderer samlet set, at håndteringen af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis.

3.8 Affald

Til affald anvendes 2 stk. dagrenovationscontainere á 800 l, som afhentes hver 14. dag af Meldgaard. Andet affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Containere er placeret i gårdsplads.

Affald omfatter primært tom emballage, gummihandsker, plasthandsker, vat, papir, pap og plast fra emballage, overdækningsplast, lysstofrør, papir, medicinrester, emballage fra medicin og andre medikamenter (ormekur, fluestrips osv.).

Medicinrester og andre veterinære midler medtages af dyrlægen.

Olieskift på maskiner foretages hovedsagelig ved serviceeftersyn på værksted, hvorfor der kun er et mindre oplag af olie og spildolie på ejendommen. Når service på maskiner udføres på ejendommen tages spildolie med retur til værksted.

Olie- og kemikalieaffald opbevares i kemirummet på fast bund og i dobbeltkar, så spild hurtigt og effektivt kan samles op. Kemikalier opbevares aflåst. Påfyldning af olie og kemikalier sker altid under opsyn. Mindre spild opsamles med kattegrus eller sand, der derefter køres på miljøstationen.

Tabel 11 viser en redegørelse for håndtering af affald. Alle mængder er skønnede.

Tabel 11. Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						
Spildolie	Kemirum, bygning 11	Ejer	Kommunalt modtageanlæg, Glansager	20 – 30 l	13.02.08	06.01
Olie- og brændstoffiltre	Kemirum, bygning 11	Værksted/ejer	Kommunalt modtageanlæg, Glansager	4-6 stk.	16.01.07	06.05
Blyakkumulatorer	Kemirum, bygning 11	Ejer	Kommunalt modtageanlæg, Glansager	1 stk.	16.06.01	05.99
Rester af bekæmpelsesmidler	Kemirum, bygning 11	Ejer	Kommunalt modtageanlæg, Glansager	Minimalt – normalt bruges midlerne op	20.01.19	05.12
Spraydåser	Papkasse i stald	Ejer	Kommunalt modtageanlæg, Glansager	100 stk	15.01.10	23.00

Medicinrester	Tages med af dyrlægen	Dyrlæge	-	Minimalt	18.02.08	05.13
Kanyler i særlig beholder	Boks i stald	Ejer	Apotek	400 stk	18.02.02	66.00
Batterier – alle typer	Papkasse i fyrrum, bygning 11	Ejer	Kommunalt modtageanlæg, Glansager	100 stk	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Container	Kommunens indsamlingsordning eller containerpladsen	-	2 t/14. dag	15.01.01	50.00
Tom emballage(plast)	Container	Kommunens indsamlingsordning eller containerpladsen	-	100 kg	15.01.02	52.00
Lysstofrør og elsparepærer	Kasse i fyrrum, bygning 11	Ejer	Kommunalt modtageanlæg, Glansager	15 stk.	20.01.21	79.00
Overdækningsplast+tomme sække af plast	Container	Kommunens dagrenovation	-	1.000 kg	15.01.02	52.00
Jern og metal		Majbøl Produkthandel	Majbøl Produkthandel	1.000 kg	02.01.10	56.20
Tomme olietromler og olietanke		Majbøl Produkthandel	Majbøl Produkthandel	1-2 stk.	15.01.04	
Tomme medicin-glas	Container	Kommunens dagrenovation	-	700 stk.	15..01.07	51.00
Paller	Lade	Ejer	Kommunalt modtageanlæg, Glansager	10 stk.	15.01.03	62.00
Døde dyr		Daka	Daka	50 stk.	02.01.02	66.00

Døde dyr

Døde dyr opbevares på hævet underlag og overdækket med kadaverkap. Stedet er afskærmet af beplantning og dermed i skygge og ikke synligt fra vejen. Døde dyr afhentes efter aftale og senest næstfølgende hverdag.

Fra opsamlingsstedet er der 95 m til nærmeste nabo og 5 m til offentlig vej. Der er ca. 15 døde dyr årligt i nudriften og dette forventes at stige til ca. 40 efter udvidelsen.

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre, at der ikke sker forurening i forbindelse med opbevaring af farligt affald, stilles der vilkår om opbevaring af farligt affald på ejendommen.

Virksomheden skal desuden være opmærksom på, at alt affald skal opbevares, transporteres

og bortskaffes i overensstemmelse med de til enhver tid gældende bestemmelser herom. Der henvises til:

- *Affaldsbekendtgørelsen*
- *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier Forskrift 1/2011*
- *Regulativ for erhvervsaffald, 2011*
- *Regulativ for husholdningsaffald, 2011*
- *Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr*

Undtaget er dog bestemmelserne i *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier*, som ikke gælder godkendelsespligtige virksomheder, og dermed ikke for denne ejendom. For at sikre, at der ikke sker forurening på ejendommen i forbindelse med opbevaring og håndtering af farligt affald og kemikalier, stilles der vilkår herom. Vilkårene vil være i overensstemmelse med bestemmelserne i *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier*.

I henhold til regulativerne gælder det, at medicinrester (inklusive vaccinerester og brugte kanyler) skal afleveres på apoteket. Tømt emballage kan bortskaffes med dagrenovationen.

Ejer skal sikre sig, at genanvendeligt affald bliver afleveret til et registreret genanvendelsesanlæg.

3.9 Råvarer og hjælpestoffer

Forbruget af energi og vand er beskrevet i afsnit 3.6.

Beboelser opvarmes med fyringsolie. Staldene er uopvarmede. Dieselforbruget forventes ikke at stige væsentligt, da det dyrkede areal er uændret. Tank til diesel har påfyldningspistol med autostop. Forbruget af råvarer og hjælpestoffer fremgår af tabel 12.

Tabel 12. Forbrug af råvarer og hjælpestoffer

	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
Dieselolie til produktionen	10.000 l	10.000 l
Halm til strøelse	900 bigballer	2.800 bigballer

Halm til strøelse opbevares i halmladen bygning 7 og køres ind dagligt til alle dyrene.

Placeringen af husdyrbrugets olietanke fremgår af beredskabsplanens bilag, se bilag 5.

Olie og kemikalier opbevares i kemirummet. Kemikalier opbevares aflåst. Ejendommens tankanlæg fremgår af nedenstående tabel 13.

Tabel 13. Tankanlæg

Anvendes til:	Størrelse	Fremstillingsår	Tanknr.	Typegodk.nr.	Placering
Fyringsolietank til stuehus (Kingspan)	1.200 l	2009	016084-11		Fyrrum, bygning 11
Dieselolietank (Titan)	1.300 l	2207	01DM11072	55-5820	Fyrrum, bygning 11

Miljømyndighedens vurdering

Beboelserne opvarmes via oliefyr.

Sønderborg Kommune vurderer, at olietanke på et husdyrbrug, der godkendes efter Husdyrloven, er omfattet af Olie-tanksbekendtgørelsen. Der er derfor kun behov for at stille vilkår om, at tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand, og at håndtering af olie- og brændstof i øvrigt skal foregå på en måde, således at der ikke opstår risiko for forurening af jord, overfladevand og grundvand.

Nye olietanke skal anmeldes til Sønderborg Kommune inden de stilles op. Det følger af Olie-tanksbekendtgørelsen.

Der er ikke angivet nøjagtigt hvilke typer bekæmpelsesmidler og kunstgødning, der anvendes på virksomheden. For at sikre imod forurening ved uheld stilles der vilkår om, at eventuelle bekæmpelsesmidler skal opbevares i et rum med tæt gulv og uden mulighed for afløb til kloak, dræn eller lignende. Bekæmpelsesmidlerne må kun opbevares i den oprindelige emballage.

3.10 Driftsforstyrrelser eller uheld

Generelt er anlægget og arbejdsgangene tilrettelagt bl.a. med henblik på at minimere risiko for uheld og udslip af spildevand mm.

Skulle uheldet være ude, og gyllebeholderen bryder sammen og indholdet løber ud, så vil det løbe ned ad bakken mod nord og fordele sig på marken og evt. lægge sig imellem laden og den nye kalvestald. Herfra vil det kunne renses op med en slamsuger. Der er ingen dræn i denne del af marken, og der vil derfor ikke være væsentlig risiko for forurening af overfladevand. Det vurderes at risikoen for en sprængt eller utæt beholder er lille, da gyllebeholderen er omfattet af 10 års beholderkontrollen og i øvrigt tømmes og inspiceres hvert år.

Diesel og fyringsolie opbevares i nye beholdere, der står på fast bund i kemirummet. Diesel-tanken har automatisk påfyldningsstop ved fyldt brændstoftank. Der er et ophæng til pistolen, når denne ikke er i brug.

Der opbevares som regel en mindre mængde spildolie på ejendommen, dette opbevares i dobbelt kar, så der ikke er risiko for at det kan løbe ud.

Kemikalier, sprøjtemidler mv. opbevares ligeledes i kemirummet, hvor der er fast bund. Der opbevares et lille lager af spåner eller kattegrus til straks at opsuge evt. mindre spild.

Der kan opstå uheld og risiko for forurening ved påfyldning af marksprøjte. For at minimere spild og risiko for uheld, foregår påfyldning og rengøring på vaske/møddingsplads. Inden vask af marksprøjte på vaskeplads skylles marksprøjten ude i marken.

Brændstof påfyldes under opsyn, og brændstoftankene står på fast bund uden afløb.

Ved uheld af ovenstående karakter kontaktes relevant myndighed og evt. maskinstationen. Ved mindre spild med kemikalier eller olieprodukter, suges der op med sand.

I forbindelse med slagteristrejke kan der ske en midlertidig ophobning af dyr på ejendommen. Dette vil bevirke at lugtemissionen vil blive større end normalt. Dette vurderes at forekomme meget sjældent.

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af ansøgningen om miljøgodkendelse udarbejdet en beredskabsplan, der beskriver hvordan ejer og medarbejdere skal handle i tilfælde af en række kritiske situationer.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes, at der kan være en vis risiko for driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering og transport af restvand, samt håndtering af olie og bekæmpelsesmidler. Det er derfor vigtigt, at beredskabet straks tilkaldes ved uheld, der medfører forurening, og at miljømyndigheden orienteres efterfølgende. Det er dog stadig virksomhedens pligt at forebygge og afværge driftsforstyrrelser og uheld – ligesom det er virksomhedens pligt at genoprette den hidtidige tilstand (jf. miljøbeskyttelseslovens § 71).

Der er udarbejdet en beredskabsplan i forbindelse med denne godkendelse. Sønderborg Kommune vurderer om beredskabsplanen i tilstrækkeligt omfang forholder sig til ovenstående kritiske situationer. Kommunen vurderer, om der er etableret relevante alarmer m.v.

Ejendommens beredskabsplan skal som minimum hvert andet år gennemgås og eventuelt rettes til, såfremt der sker ændringer. ”Nærved Uheld” skal noteres, og der skal udarbejdes procedurer med henblik på at forebygge eventuelle situationer fremover. Driftspersonalet skal være bekendt med procedureerne.

Der er stillet vilkår om håndtering af olietanke og påfyldning af diesel i tidligere afsnit.

For at mindske risikoen for uheld som følge af spildt husdyrgødning, stilles vilkår om at et eventuelt spild skal fjernes.

4 Gødningsproduktion og –håndtering

4.1 Gødningstyper og mængder

Tabel 14 viser en oversigt over de forskellige typer husdyrgødning m.v. der produceres, modtages og afsættes i hhv. etape I og etape II. Tabel 14 viser også en oversigt over indholdet af kvælstof og fosfor, samt produktionens størrelse i antal DE. Det fremgår også af tabellen om dybstrøelsens produceres, afsættes eller modtages.

Tabel 14. Oversigt over husdyrgødning etape I og II

		Etape I			Etape II		
Gødningstype	Udnyttelses %	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Dybstrøelse	45 %	21.471,57	3.148,97	219,60	37.039,97	5.437,22	378,91
Afsat ved		172,80	18,03	1,68	172,80	18,03	1,68

græsning							
Afsat dybstr. Kanalvej 10	45 %	-3.410,42	-500,16	-34,88	-3.410,42	-500,16	-34,88
Afsat dybstr. Mjanghaiøj 5	45 %	-6.246,48	-916,48	-63,90	-6.246,48	-916,94	-63,90
Afsat dybstr. Mjang By- gade 23	45 %	-1.368,50	-200,90	-14,00	-1.368,50	-200,90	-14,00
Afsat dybstr. biogasanlæg	45 %	-	-	-	-15.573,19	-2.286,04	-159,31
I alt til rådighed		10.718,97	1.549,46	108,50	10.614,18	1.551,21	108,50

Der er indsendt en kapacitetsberegning i forbindelse med ansøgningen. Den beregnede producerede gødningsmængde (inklusive rengøringsvand, drikkevandsspild og regnvand) kan ses under hhv. afsnit 3.7 om spildevand, 4.2 om flydende husdyrgødning og 4.3 om fast gødning inkl. dybstrøelse.

Der fraføres dybstrøelse til 3 gødningsaftaler. Derudover afsættes der i etape II 159 DE til et biogasanlæg.

Der bliver udbragt dybstrøelse i perioden februar til og med midten af november måned.

Indholdet i gyllebeholder udbringes på markerne ca. 1 gang årligt.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at den angivne gødningsmængde svarer til den ansøgte produktion, når der afsættes husdyrgødning svarende til 159 DE til biogasanlæg i etape II.

4.2 Flydende husdyrgødning

Der produceres som sådan ingen former for flydende husdyrgødning ud over vaskevand og regnvand fra vaskeplads svarende til 239 m³ i etape I og 551 m³ i etape II.

Tabel 15 viser en oversigt over opbevaringen af restvand. % før og efter er de oplysninger om procentvis fordeling i de forskellige beholdere, der er indtastet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 15. Oversigt over anlæg til gødningsopbevaring

Anlæg	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
Gyllebeholder	780 m ³	1990	Flydelag	100	80
Fortank	8 m ³	-	Betonlåg	0	0
Ny beholder	200 m ³	2017*	Betonlåg	0	20

I alt	988 m ³	-	-	100	100
-------	--------------------	---	---	-----	-----

*Forventet

Der tilføres ikke gylle fra andre ejendomme til gyllebeholderen. Der tilføres kun vaskevand fra stald og regnvand og vaskevand fra vaskeplads (møddingsplads).

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige opbevaringsteknik:

Vaskevand fra stalde og vask af maskiner samt overfladevand fra vaske-/møddingspladser opbevares i beholder med flydelag.

Med hensyn til BAT og gødningsopbevaring vurderer ansøger, at BAT indenfor kvægbrug kan sammenlignes med BAT for intensiv fjerkræ- og svineproduktion. BAT er ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF):

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske samt kemiske påvirkninger
- lageret skal tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse, fortrinsvis hvert år
- beholderens bund og vægge skal være tætte og beskyttet mod tæring
- der skal være dobbelte ventiler ved alle ventiludgange fra lageret
- gyllen omrøres kun lige før tømning af beholderen
- beholderen skal dækkes med fast låg, tag eller telt - eller der skal være flydelag, som f.eks. snittet halm, naturlig udtørringsskorpe, leca eller flydedug
- en lagune med tæt bund og vægge og med plastikdække.

Restvandet opbevares i stabile og tætte beholdere, som kun omrøres forud for udbringning. Beholderne tømmes årligt og har tæt naturligt flydelag. Beholdere bliver/er tilmeldt 10 års beholderkontrol.

Gyllebeholderen på 780 m³ har endvidere gyllealarm påmonteret. Da beholderen er beliggende inden for 100 m af en sø over 100 m², skal der foretages beholderkontrol mindst hvert 5. år jf. Bek. om kontrol af beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning og ensilage-saft.

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre mod spild af restvand, stilles der vilkår om, at håndteringen af restvandet skal foregå under opsyn og på en måde, som medfører mindst mulig gene for omgivelserne. Således skal bl.a. påfyldning af restvand til vogn ske på en tæt plads, hvis der ikke anvendes en vogn med selvløssende kran. Desuden skal pumpe og vogn ved brug altid være under opsyn og eventuelt spild skal opsamles og ledes til gyllebeholder.

Kommunens niveau for BAT, opbevaring af flydende husdyrgødning tager udgangspunkt i reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen og Miljøstyrelsens Teknologiblad af 11.11.2010.

Hvis alle af de følgende krav til opbevaring er opfyldt vurderes opbevaringen at leve op til BAT:

- Beholderen opfylder kravene i § 15 i husdyrgødningsbekendtgørelsen dvs. at:
- Det er en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- Beholderens bund og vægge er tættet og beskyttede mod tæring.
- Lageret tømmes regelmæssigt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse – fortrinsvist hvert år.

Ansøger har redegjort for bedste tilgængelig opbevaringsteknik. Det vurderes, at gyllebeholdere som udgangspunkt sikrer en god og sikker opbevaring af restvandet og at der med vel-etablerede flydelag sikres en god næringsstofudnyttelse og tilstrækkelig begrænsning af lugtgener. Det vurderes, at der med 2 års opbevaringskapacitet i beholdere sikres en god bufferkapacitet på ejendommen. På dette grundlag vurderer kommunen, at der i fornødent omfang er anvendt BAT i forbindelse med opbevaring af husdyrgødning/restvand.

4.3 Fast gødning inkl. dybstrøelse

I tabel 16 a og b fremgår den årlige producerede mængde dybstrøelse baseret på normtal i de to etaper.

Tabel 16 a. Producerede dybstrøelsesmængder i etape I

Dyr	Antal	Ton pr dyr	Produceret gødningsmængde	Mængder til eksisterende møddingsplads på 450 m ² svarende til 1.350 m ³ (60 %)	Mængder til markstak (40 %)
Tyrekalve (55-220 kg)	750	0,96*	677 t	677 t	-
Ungtyre (220-380 kg)	750	2,55#	1.301 t	488 t	813 t
Ammekøer, småkalve og ungdyr	4+2+2	-	55 t	55 t	-
I alt pr år i tons	-	-	2.033 t	1.220 t	813 t
I alt pr år i m ³	-	-	3.456 m ³	2.074 m ³	1.382 m ³
I alt pr måned	-	-	-	173 m ³	115 m ³
I alt 9 måneder	-	-	-	1.555 m ³	1.035 m ³
Opbevaringskapacitet på møddingsplads	-	-	-	Ca. 7,8 mdr.	9 mdr.
Opbevaringskapacitet inkl. kapacitet i staldene	-	-	-	> 9 mdr.	> 9 mdr.

*korrektionsfaktor 0,94 pga. vægtafvigelse

#korrektionsfaktor 0,68 pga. vægtafvigelse

Tabel 16 b. Producerede dybstrøelsesmængder i etape II

Dyr	Antal	Ton/dyr	Produceret gødningsmængde	Mængder til eksisterende møddingsplads på 450 m ² svarende til 1.350 m ³	Mængder til ny møddingsplads på 625 m ² svarende til 2.200 m ³
Tyrekalve (55-220 kg)	1.300	0,96*	1.173 t	-	1.173 t
Tyrekalve (220-380 kg)	1.300	2,55#	2.254 t	1.268 t	986 t
Ammekøer, småkalve og ungdyr	4+2+2	-	55 t	55 t	-
I alt pr år i tons	-	-	3.482 t	1.323 t	2.159 t
I alt pr år i m ³	-	-	5.919 m ³	2.249 m ³	3.670 m ³
I alt pr måned	-	-	-	187 m ³	306 m ³
I alt 9 måneder	-	-	-	1.687 m ³	3.642 m ³
Opbevaringskapacitet på	-	-	-	-	> 7,2 mdr.

møddingsplads				Ca. 7,2 mdr.	
Opbevaringskapacitet inkl. kapacitet i staldene				> 9 mdr.	> 9 mdr.

*korrektionsfaktor 0,94 pga. vægtafvigelse

#korrektionsfaktor 0,68 pga. vægtafvigelse

Eksisterende møddingsplads er på 450 m² og 70 m² randzone. Den kan stakkes i ca. 3 meters højde. Der vil således som minimum kunne oplagres 1.350 m³ på eksisterende møddingsplads. Hertil kommer opbevaringskapaciteten i staldene.

I etape 2 opføres en ny møddingsplads på 625 m² nord for den ny småkalvestald til opbevaring af dybstrøelse fra småkalvene.

Opbevaringskapaciteten for den faste del er således på mere end 9 mdr.

Tabel 17 viser en oversigt over opbevaringen af dybstrøelse. % før og efter er de oplysninger om procentvis fordeling i de forskellige beholdere, der er indtastet i www.husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 17. Oversigt over anlæg til gødningsopbevaring

Anlæg	Kapacitet i m ³	Opførelsesår	Overdækning	% før	% efter
Møddingsplads	1.350 m ³ (450 m ²)	1970	Ingen	100	62
Ny møddingsplads	2.200 m ³ (625 m ²)	2017*	Ingen	0	38
I alt	1.290 m ³	-	-	100	100

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige opbevaringsteknik for fast gødning:

BAT for opbevaring af dybstrøelse må anses at være opbevaring på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder og overdækning med plast eller lignende eller i overdækket markstak, så ammoniakfordampning minimeres.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens afstandskrav overholdes og det noteres på kort, hvor markstakke placeres. Med opbevaring på møddingsplads og i markstak i etape I vurderes det, at der anvendes BAT. Placering og indretning af markstakke skal overholde kravene i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der er daglig tilførsel til dele af møddingspladsen. De resterende dele af møddingspladsen, hvor der ikke er daglig tilførsel skal overdækkes med lufttæt materiale. Der stilles vilkår her til.

Miljømyndighedens vurdering

I Husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat regler om, at kompost i markstakke (dybstrøelse) højst må være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før kompost igen må placeres på samme sted.

Der er tillige bestemmelse om, at oplag skal overdækkes med vandtæt materiale straks efter udlægning. Det gælder også oplag på møddingspladser.

Dybstrøelse må placeres i markstakke, når det kan kategoriseres som kompost, dvs. når det har ligget på stald eller lignende i minimum 3-4 måneder i gennemsnit, dvs. i alt 6 måneder, og tørstofprocenten er minimum 30 %.

Markstakke bør ikke placeres indenfor sø og å-beskyttelseslinjer eller kirkebeskyttelseslinjer.

Markstakke med kompost bør ikke være placeret nærmere end 300 meter fra sårbar natur (§ 3 områder m.v.) eller 100 meter fra nabobeboelse. Der stilles vilkår om afstand til nabobeboelser.

Der stilles vilkår om, at lokaliteter, hvor der ønskes placeret markstakke, skal godkendes af Sønderborg Kommune forinden. Ejer kan anmelde 5 lokaliteter (med kortbilag) til forhåndsgodkendelse.

Sønderborg kommune vurderer, at ovenstående er tilstrækkelig beskyttelse mod forurening af ammoniak fra markstakke.

Sønderborg Kommune vurderer, at det er BAT-standard med hensyn til opbevaring af fast husdyrgødning for den aktuelle størrelse og type af husdyrbrug, når der anvendes:

- opbevaring af fast staldgødning på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder
- opbevaring af dybstrøelse i markstak, hvor dybstrøelsen er kompostlignende (med et tørstofindhold på minimum 30 %) og ikke giver anledning til udsivning.

Det vurderes, at når Husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelse efterleves, og at ansøgeres beskrivelse af praksis omkring fast gødning/dybstrøelse i kombination med vilkår gør, at der anvendes BAT.

Dybstrøelsen skal overdækkes med plast eller lignende materiale. Den nye møddingsplads skal udformes, så der er mulighed for at overdække den del af møddingen, hvortil der ikke er daglig tilførsel. Der stilles vilkår hertil.

4.4 Udbringning af husdyrgødning

Det er maskinstation, der står for tømning af beholdere og udbringning af flydende husdyrgødning/restvand. Udbringning sker med 20 m³ gyllevogn. Ammoniakfordampning og lugt i forbindelse med udbringning af flydende husdyrgødning/restvand vurderes at være minimal.

Tilsvarende er det maskinstation der står for tømning af møddingplads og udbringning af dybstrøelse. Her anvendes 22 m³ gødningspreder.

En del af husdyrgødningstransporterne foregår ad interne markveje (se bilag 4). Ved kørsel på offentlig vej med traktor og vogn passerer primært enkeltbeboelser samt Majbøl, Kirke Hørup, Asserballe Station, Almsted, Notmark, Hundsløv, Ketting, Guderup og Dyndved, som må betragtes som landsbyer. For de flestes vedkommende passerer landsbyerne i yderkanten via omfartsveje eller hovedfærdselsårer.

Der forventes dog meget begrænsede gener herfra, da transporterne primært vil foregå i dagstimerne på hverdage.

Transportveje med gylle/restvand og dybstrøelse fremgår af bilag 4.

Ansøger oplyser følgende om bedste udbringningsteknik:

Med hensyn til BAT og gødningsudbringning så må BAT indenfor kvægbrug kunne sam-

menlignes med BAT for intensiv fjerkræ- og svineproduktion. BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- krav om nedfældning af gylle på sort jord og græs,
- krav om nedbringning af fast husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer inden for 6 timer,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha og
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 15-20 % mindre kvælstof end økonomisk optimal mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik og placering i sædskiftet, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer og der holdes som minimum 2 m bræmmer til vandløb med bræmmekrav og 10 m til vandløb og søer med krav om randzoner.

Udbringning af flydende husdyrgødning og restvand sker kun på hverdage.

Det vurderes, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Miljømyndighedens vurdering

Dette afsnit omhandler udbringning af husdyrgødning i form af gylle og dybstrøelse. Den samlede påvirkning af transport behandles i afsnit 5.7 Transport.

Samlede bebyggelser, der berøres af kørsel med dybstrøelse er landsbyerne Majbøl, Kirke Hørup, Asserballe Station, Almsted, Notmark, Hundslev, Ketting, Guderup og Dyndved. Landsbyerne passerer dog hovedsageligt i yderkanten via omfartsveje eller hovedfærdselsårer. Der opfordres til hensynsfuld kørsel, især gennem områder med bebyggelse.

Det er kommunens vurdering, at der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården.

Kommunens BAT-niveau for udbringning af husdyrgødning er, at udgangspunktet herfor er husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Der vurderes, at ejendommen lever op til kravene for BAT for udbringningsteknik, når ovenstående vilkår efterleves.

5 Forurening og gener fra husdyrbruget

5.1 Ammoniak og natur

Ammoniakreduktionskravet

I de enkelte delafsnit vil påvirkningen med ammoniak fra anlægget på beskyttet natur, Natura 2000 og bilag IV arter blive vurderet separat.

Fordampningen af ammoniak vil primært ske fra stalde og som ammoniaktab fra lagre af husdyrgødning. Beregningerne er foretaget på baggrund af en N emission fra husdyrbruget ved Majbølvej 21, er på årligt 3300,98 kg N/ år efter udvidelsen.

Stigningen i fordampningen af ammoniak fra etape 1 til etape 2 er på 1387,36 kg N/år. Projektet medfører således en samlet stigning i ammoniakfordampningen på 2280,73 kg N/år for begge etaper.

I henhold til ansøgningsmaterialet er det generelle krav til reduktion på 30 %, (beregningsgrundlaget for 2013 hvor ansøgningen er indsendt) af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt.

Der kan ikke beregnes BAT på dybstrøelsesstalde for slagtekalve, derfor er der ikke foretaget en vurdering ud fra miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøgningen er indsendt med et krav om 30 % reduktion af ammoniakemissionen. Ammoniakreduktionskravet er opfyldt.

Beskyttet natur

Sønderborg Kommune har kortlagt § 3 naturtyper inden for 1.000 m fra anlæggene ved en gennemgang i felten. Naturtyperne er vist i tabel 18 og på et kort i bilag 7. Vurderingen af beskyttet natur i Natura 2000 område er vurderet i det efterfølgende afsnit om Natura 2000.

§3 natur

Naturforholdene er vurderet ud fra tidligere registreringer samt ved en gennemgang af bufferzonen for arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 samt for øvrige levesteder for særligt beskyttede arter opført på habitatdirektivets bilag IV, fredede dyr og planter samt rødlistede arter.

Tabel 18 er en totaloversigt over identificerede naturarealer i 1.000 meter screeningszonen

Tabel 18. Oversigt over natur beskyttet i henhold til naturbeskyttelsesloven § 3 (NBL § 3) inden for 1.000 meter fra anlægget samt angivelse af om der er registreret bilag IV arter.

Id nr.	Naturtype	Beskrivelse	§ 7 kat. 3	Mer/Total deposition kg	§ 3 beskyttet	Bilag IV
--------	-----------	-------------	------------	-------------------------	---------------	----------

				N/ha/år		
12	Sø	Ikke egnet som ynglelokalitet for padder, men kan være overvintringslokalitet (2010)			x	x
19	Havedam	Havedam med cementkant, hegn og andehus, ikke beskyttet. Ikke egnet som levested for padder.				x
21	Krat					
22	Mose	Ellesump, rødde (2008)	x		x	x
26	Mose	Skovmose, ellesump, kan være levested for padder (2008)	x	0,3/0,5	x	x
35	Sø	Havedam, eutrofieret. Kan være levested for padder (2008)			x	x
39	Sø	Havedam, eutrofieret. Kan være levested for padder (2010)		0,3/0,5	x	x
1232	Sø	Kraftigt eutrofieret vandhul, ikke egnet som ynglelokalitet for padder (2013).			x	x
1233	Lavning	Ikke beskyttet lavning i mark.				
1234	Sø	Kraftigt eutrofieret vandhul, ikke egnet som ynglelokalitet for padder, men kan være levested (2010).				x
1235	Mose	Askesump, kan være levested for padder (2010).	x		x	x
1236	Skov	Stævningssskov med fugtig lavning/vandhul i den vestlige ende. Vandhullet/den fugtige lavning kan formodentlig være levested for Løvfrø og/eller Stor Vandsalamander. Løvfrø er tidligere registreret omtrent 340 m nord for området (2009).	x			x
1237	Mose	Ellesump, beskyttet af skovloven. Kan være levested for padder (2010)	x			x
1239	Sø	Under tilgroning (luftfoto 2012)			x	
1240	Overdrev	Ingen oplysninger	x		x	
1241	Overdrev	Ingen oplysninger	x		x	
1242	Skov		x			
1243	Sø	Vandhul på ca. 100 m ² med meget smalle bræmmer omkring. Vandhullet fremstår noget eutrofieret og			x	x

		ved besigtigelsen blev fundet meget store mængder af døde individer af Stor mosesnegl. Det vurderes, at vandhullet er et muligt levested for Stor Vandsalamander (2009).				
1244						
1245	Sø	Eutrofieret vandhul på omtrent 200 m ² . Vandhullet er under tilgroning og opfyldning med marksten. Mulig ynglelokalitet for Stor Vandsalamander (2009).			x	x
1246	Sø	Lysåbent vandhul på ca. 240 m ² med forholdsvis alsidigt dyre- og planteliv. Der er tidligere registreret Løvfrø i vandhul omtrent 500 m syd for lokaliteten. Er under opfyldning med marksten. Vigtig ynglelokalitet for både Løvfrø og Stor Vandsalamander (2009).			x	x
1247	Sø	Lille sø, ikke beskyttet (2010)				
1248	skov/mose	Den nordlige del har karakter af mose af undertypen ellesump. Hovedtræarten er rødæl, en mindre højere liggende del er tilplantet med birk. En del af området er permanent vanddækket, vandfladen var ved besigtigelsen dækket af andemad. I den sydlige del af skoven er hovedtræarten ahorn, der tidligere er blevet stævnet. Træerne er ensaldrende og variationen er lav. Skovbunden er dækket af bredbladet mangeløv og brombær. Skoven vurderes ikke at være egnet som ynglelokalitet for Løvfrø eller Storvandsalamander men muligt levested for begge arter.	x	0,9/1,2		x
1249	Skov	Hovedtræarterne i skoven er ask og rødæl. Asketræerne står tørt, mens området, hvor røddellen vokser har karakter af ellesump. Det sumpede område udgør højst 2000 m ² af skovens 3600 m ² . Området hører derfor under skovlovens § 28 som vådområde i skoven, men er ikke beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.	x	5,7/6,1		
1250	Mose	Meget våd ellesump med rester af stævningsdrift. Det vurderes at arealet er over 2500 m ² . Ellesumpen vurderes umiddelbart at være relativt artsrig med en varieret svampeflora. Området vurderes, at kunne være levested for padder (2009)	x		x	x
1252	Sø	Et ca. 350 stort vandhul beliggende tæt ved en ejendom. Vandhullet er stærkt eutrofieret og det vurderes ikke at det er egnet som levested for padder (2009).			x	

1253	Eng	Kultureng med høslet der ligger i forbindelse med vandhul med id.nr. 1254. Vegetationen på engen er domineret af Hvene og stedvist af Håret Star. Engen bærer præg af tidligere tiders omlægning/gødskning men er stedvist ved at udvikle en bedre og mere typisk engvegetation. Engen ligger i nær forbindelse med et vandhul hvor der er konstateret forekomst af Løvfrø og er derfor et vigtig levested for Løvfrø (2009).			x	x
1254	Sø	2 vandhuller på hhv. ca. 100 m ² og 120 m ² med et dige imellem. Begge vandhuller ligger i kanten af eller grænser op til et engområde. Begge vandhuller er derfor omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Vandhullerne er formentlig gamle kreaturvandingshuller og fremstår noget eutrofierede. Det vurderes dog, at vandhullerne kan være ynglevandhuller for en række padder herunder både Stor Vandsalamander og Løvfrø (2009).			x	x
1255	Sø	Eutrofieret vandhul i mark (2010)			x	
1256	Skov		x			
1257	Sø	Eutrofieret vandhul i mark (2010)		0,4/0,5	x	
1258	Græs	Vedvarende græs, der kan være beskyttet eng (2010)				

Ved den aktuelle gennemgang af 1000 meter zonen er der registreret 19 arealer, der vurderes at være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der er inden for de 1.000 m registreret særlig følsomme naturtyper, jf. § 7 i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug af, så kaldet kategori 3 natur.

Skov- og Naturstyrelsen har i deres ”Vejledning vedrørende sagsvurdering for lokale miljøeffekter som følge af luftbåret kvælstof ved udvidelse og etablering af husdyrbrug” fra 2003 (2005) vurderet at ekstra belastning på mindre end 0,5 – 1 kg N / ha/år kan antages at være uvæsentlige såfremt der ikke er tale om særlig næringsfølsomme naturområder og såfremt naturtypens grænseværdi ikke allerede er overskredet.

Naturtyper, som påvirkes af kvælstof fra luften, kan ændre fysisk karakter som følge af ændringer i plantesamfundene. Ofte vil en næringsberigelse resultere i en øget biomasseproduktion. Ved manglende naturpleje er resultatet tilgroning.

Tabel 18 viser også ammoniakdepositionsberegninger foretaget via www.husdyrgodkendelse.dk til udvalgte punkter. Beregningerne er foretaget på baggrund af en N emission fra husdyrbruget ved Majbølvej 21 på årligt 3300,98 kg N/ år efter udvidelsen, dvs. en meremission på 2280,73 kg N/år for begge etaper samlet set.

Det nærmeste naturområde ligger i en afstand af ca. 10 meter vest for ejendommen (lokalitet 1232). Naturområdet består af en sø som er kraftigt eutrofieret. Depositionsberegningen i punktet 1232, viser en samlet deposition af kvælstof på 30,2 kg N/ha/år mens merdepositionen beregnes til 15,1 kg N/ha/år.

Det nærmeste naturområde med biologisk kvalitet som er beskyttet § 3, er punkt 39, en beskyttet sø/havdedam, som er placeret 171 meter syd for ejendommen. Depositionsberegningen i punktet 39, viser en samlet deposition af kvælstof på 0,5 kg N/ha/år mens merdepositionen beregnes til 0,3 kg N/ha/år.

Baggrunds niveauet for kvælstofbelastningen ligger i Sønderborg Kommune på 16-21 kg N/år/ha. I området omkring ejendommen ligger baggrundsbelastningen mellem 16-19 kg N/ha/år.

Tålegrænser for de forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald varierer betydeligt jf. Vejledning om godkendelse af husdyrlandbrug. Se tabel 19.

Tabel 19. Tålegrænser for forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald (Faglig rapport fra arbejdsgruppen om ammoniak Faglig rapport fra DMU, nr. 568 2006)

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	Sure overdrev 10-20, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	10-25	klit 10-20, fugtige klitlavninger 10-25
Hede	10-25	tør hede 10-20, våd hede 15-25
Fersk eng	15-25	
Strandeng	30-40	
Mose (og kær)	5-25	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-20	
Nåleskov	10-20	

For søers vedkommende vil kvælstof normalt ikke være den begrænsende faktor. Næringsfattige søer vil dog være påvirkelige, både mht. næringsberigelse og til forsurening. Dette gælder især brunvandede søer. Baggrunds niveauet for kvælstofbelastningen ligger således nær den øvre tålegrænse for flere af de næringsfattige naturtyper.

Beregningerne af depositionen på lokaliteterne inden for 1.000 m fra anlægget viser, at der for ingen af lokaliteternes vedkommende er en større merbelastning end 0-effekt niveauet for følsomme lokaliteter.

§ 7 natur

Et udvalg af de mest næringsstoffølsomme naturtyper er særligt beskyttede i forhold til forurening med næringsstoffer fra husdyrproduktion.

Registreringen af kategori 2 natur og delvist af kategori 3 natur bygger på de naturtyperegistreringer, der er foretaget af § 3 beskyttede heder, moser og overdrev. Denne registrering er mangelfuld, undersøgelser viser, at den vejledende registrering af beskyttet § 3 natur blot omfatter 2/3 af de arealer som opfylder kriterier for beskyttelse.

Kategori 3 naturen omfatter ud over heder, moser og overdrev også ammoniakfølsomme skove. Miljøstyrelsen har udarbejdet et "vejledende kort over potentiel ammoniakfølsom skov". Der er altså ikke tale om en konkret udpegning, der skal foretages en konkret vurde-

ring i hvert enkelt tilfælde af, om skoven er omfattet. Der kan også være skovarealer, der konkret vurderes at være ammoniakfølsomme, selvom de ikke fremgår af kortet.

Det nærmeste registrerede kategori 3 natur til Majbølvej 21, lokalitet 1248, er en sø/mose, som ligger ca. 400 km nordvest fra ejendommen. Depositionsberegningen i punktet 1248, viser en samlet deposition af kvælstof på 1,2 kg N/ha/år mens merdepositionen beregnes til 0,9 kg N/ha/år.

Der er potentielt ammoniakfølsomme skove, på lokalitet 26, 1235, 1237, 1242, 1249, 1256.

Miljømyndighedens vurdering

§3 natur

Lokalitet 1232

Beskyttet vandhul, der ligger i en afstand af ca. 10 meter fra den nærmeste driftsbygning. Vandhullet er besigtiget i forbindelse med behandling af den konkrete ansøgning. Vandhullet fremstår som kraftigt eutrofieret og vandfladen er dækket af andemad. Brinkerne og omgivelserne er tæt bevokset med træer og buske. Det vurderes, at vandhullet med sin meget ringe naturkvalitet ikke er egnet som yngle- eller levested for bilag IV padder.

Beregning af kvælstofdeposition til vandhullet foretaget af LandboSyd viser, at merdepositionen vil være 15 kg N/ha/år mens den samlede belastning vil være 30 kg N/ha/år. Vandhullet er kraftigt tilgroet og eutrofieret og det vurderes, at den øgede belastning ikke vil medføre forringelse af vandhullets kvalitet der kan betegnes som en tilstandsændring .

Ammoniakdepositionsregningerne viser, at der ikke er baggrund for at stille vilkår til udledningen af kvælstof af hensyn til § 3 beskyttet natur.

§ 7 natur

Et udvalg af de mest næringsstoffølsomme naturtyper er særligt beskyttede i forhold til forurening med næringsstoffer fra husdyrproduktion.

Registreringen af kategori 2 natur og delvist af kategori 3 natur bygger på de naturtyperegistreringer, der er foretaget af § 3 beskyttede heder, moser og overdrev. Denne registrering er mangelfuld, undersøgelser viser, at den vejledende registrering af beskyttet § 3 natur blot omfatter 2/3 af de arealer som opfylder kriterier for beskyttelse.

Kategori 3 naturen omfatter ud over heder, moser og overdrev også ammoniakfølsomme skove. Miljøstyrelsen har udarbejdet et ”vejledende kort over potentiel ammoniakfølsom skov”. Der er altså ikke tale om en konkret udpegning, der skal foretages en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af, om skoven er omfattet. Der kan også være skovarealer, der konkret vurderes at være ammoniakfølsomme, selvom de ikke fremgår af kortet.

Kategori 1

Natur i internationale naturområder er behandlet i afsnittet om Natura 2000.

Kategori 2

I den vejledende registrering af beskyttet natur er der ikke registreret natur, der er omfattet af kategori 2.

Efter en gennemgang af luftfotos afvises det, at der kan findes overdrev >2,5 ha eller heder > 10 ha inden for 1000 meter fra Majbølvej 21. Det afvises desuden, at der findes lobeliesøer eller højmoser i området.

Kategori 3

Inden for 1000 meter fra Majbølvej 21 findes flere områder, der hører under kategori 3 som moser og overdrev. Desuden findes en række skove, der *kan* høre under kategori 3.

Overdrev

Der er registreret beskyttede overdrev ved lokalitet 1240 og 1241. Depositionsberegningerne viser, at der ikke vil være en merdeposition > 1 kg N/ha/år til disse overdrev.

Moser

Der er registreret beskyttede moser ved lokaliteterne 22, 26 og 1250. Depositionsberegningerne viser, at der ikke vil være en merdeposition > 1 kg N/ha/år til disse overdrev.

Lokalitet 1249 er blevet besigtiget for at afklare, om det træbevoksede areal er beskyttet som mose. Depositionsberegningen til lokaliteten viser en merdeposition til skoven på 5,1 kg N/ha/år.

Besigtigelsen blev foretaget d. 26. juni 2013 og viste, at hovedtræarterne i skoven er ask og rødæl. Asketræerne står tørt, mens området, hvor rødællen vokser har karakter af ellesump. Det sumpede område udgør højst 2000 m² af skovens 3600 m². Området hører derfor under skovlovens § 28 som vådområde i skoven, men er ikke beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ellesumpen er derfor ikke i sig selv et kategori 3 areal.

Depositionsberegningen til den del af lokalitet 1248, der ligger nærmest driftsbygningerne på Majbølvej 21 viser en merdeposition på 0,9 kg N/ha/år. Der er derfor ikke baggrund for at vurdere mosens/skovens følsomhed i forhold til en forøgelse af ammoniakdepositionen.

Lokalitet 26, 1235, 1237, 1242 og 1256 er indtegnet på det vejledende kort over potentiel ammoniakfølsom skov. Depositionsberegningerne viser, at der ikke vil være en merdeposition > 1 kg N/ha/år til disse skovområder.

For at være ammoniakfølsom skal skoven opfylde mindst et af følgende tre kriterier:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

Der er fredskovspligt på det lille skovområde ved lokalitet 1249. Skoven er 3600 m² og hører derfor ikke under bekendtgørelsens definition af skov, hvor skoven skal være større end 0,5 ha.

Det vurderes, at gennemførelse af det ansøgte projekt ikke vil medføre en påviselig tilstandsændring af § 7 beskyttet natur.

Natura 2000

I Sønderborg Kommune er der 3 terrestriske Natura 2000 områder. Områderne er udpeget for at bevare særligt beskyttelseskrævende arter og naturtyper. For de enkelte naturtyper er der opstillet en tålegrænse for ammoniakdeposition. Fælles for naturtyperne i de 3 terrestriske – skov Natura 2000 områder gælder, at de hovedsageligt har et tålegrænseinterval på 10 – 20 kg N/år/ha.

Baggrundsbelastningen for Sønderborg Kommune ligger et sted mellem 14 – 20 kg N/år/ha. For mange naturtyper overskrider depositionen således naturtypernes øvre tålegrænse og derfor bør emission af kvælstofforbindelser generelt begrænses og nedbringes.

Det fremgår af DMU- Rapporten ”Kriterier for gunstig bevaringsstatus”, at tålegrænsen for skovnaturtyperne ikke må overskrides (DMU 2003).

Sønderborg Kommune har iværksat en omfattende vurdering af Habitatområdernes påvirkning fra husdyrbrug nær Habitatområderne ved hjælp af særlige beregninger fra DMU. Rapporten anskueliggør de potentielle kumulative påvirkninger af habitatområderne. Derudover anvender Kommunen specielle depositions kort fra Contera til vurdering af den kumulative effekt.

Naturdirektiverne (habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet) betragter naturen som en ressource eller værdi, der for sin egen skyld skal bevares og om nødvendigt forbedres. Det er med andre ord naturen der er i fokus.

Habitatbekendtgørelsen (408 af 01/05 2007) implementerer dele af habitatdirektivet i dansk lovgivning. Habitatbekendtgørelsen indeholder i udgangspunktet ikke bestemmelser om at gribe ind over for eksisterende lovlig drift.

Af ansøgningen fremgår det, at N emissionen fra husdyrbruget ved Majbøllevej 21, årligt er ca. ca. 3 tons efter udvidelsen.

De fleste modelberegninger viser, at depositionen aftager eksponentielt med afstanden til kilden. Depositionen 1000 meter fra kilden vil ofte nærme sig baggrundsbelastningen.

En jævn fordeling af hele emissionen, som deposition indenfor 1000 m zonen, vil give ca. 9,5 kg N/ha/år. Forskellig ruhed, vindretning m.m. gør dog, at depositions hastigheden vil variere meget i området.

De nærmeste terrestriske Natura 2000 områder til det ansøgte projekt på Majbøllevej 21 er Augustenborg skov, Habitatområde H 200, som ligger ca. 4,2 km mod vest.

Naturtyperne i natura 2000 området er omfattet af § 7 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen som kategori 1 natur. Efter lovgivningen er den lavest maksimalt tilladte merdeposition 0,2 kg N/ha/år.

En konkret beregning viser at den teoretiske deposition i en afstand af 255 m vest for Majbøllevej 21, at merdepositionen her vil være 0,4 kg N/ha/år. Ammoniakdepositionen aftager eksponentielt fra kilden. Derfor vil merdepositionen i en afstand af 4,2 km vest for kilden beregningsmæssigt være 0,0 kg N/år.

Miljømyndighedens vurdering

Bedriftens påviselige andel af den luftbåren N-belastning af terrestriske naturtyper i habitatområderne er begrænset og øget ammoniakdeposition, som følge af etableringen medfører ikke en forringet tilstand af udpegningsgrundlaget i habitatområde Augustenborg skov, Habitatområde H 200, som ligger ca. 4,2 km mod vest.

Med henvisning til de store afstande og den eksponentielt aftagende ammoniak deposition – fortynding med afstanden fra kilden vurderes det, at projektets bidrag til luftbåren N-belastning i de førnævnte habitatområder ikke har nogen betydning.

Der er således ikke basis for at fortage en egentlig konsekvensvurdering af det ansøgte projekt da en væsentlig negativ påvirkning kan udelukkes som værende sandsynlig.

I det emissionen af ammoniak falder som følge af projektet, er der ingen forringet tilstand for habitatområderne. Afstanden til området samt faldet i emissionen af ammoniak, medfører at Sønderborg kommune vurderer at der ikke skal stilles skærpede vilkår.

Bilag IV-arter

Af faglig rapport fra DMU nr. 635 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i grid på 10 X 10 km fordelt over hele landet.

Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår at følgende arter registreret i nærområdet til Majbølvej 21:

Dværgflagermus	(Pipistrellus pipistrellus)
Sydflagermus	(Eptesicus serotinus)
Langøret flagermus	(Plecotus auritus)
Vandflagermus	(Myotis daubentonii)
Markfirben	(Lacerta agilis)
Løvfrø	(Hyla arborea)
Stor Vandsalamander	(Triturus cristatus)
Spidssnudet Frø	(Rana arvalis)

Der er tidligere registreret Løvfrø ved flere af vandhullerne og moserne i nærområdet til Majbølvej 21. Der er registreret stor vandsalamander ved én lokalitet. Derudover er der naturarealer og biotoper, som potentielt kan være levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted for bilag IV arter.

Områdets vandhuller kan være levested for Stor Vandsalamander, Løvfrø og Spidssnudet frø. Ved flere af vandhullerne og en enkelt mose er der tidligere registreret Løvfrø. Disse lokaliteter kan stadig være egnede ynglelokaliteter. Det fremgår af tabel 18, hvilke naturområder, der vurderes at kunne have betydning for bilag IV padder.

Se i øvrigt afsnittet om beskyttet natur.

Rødlistede dyr og planter

”Rødliste 2007” er en fortegnelse over forsvundne, truede, sårbare og sjældne plante- og dyrearter i Danmark. Formålet med listen er dels at danne grundlag for arbejdet med at op-

retholde naturens mangfoldighed i Danmark og dels opfylde internationale forpligtelser i forhold til Biodiversitetskonventionen.

Kommunen har ikke kendskab til forekomst af rødlistede dyr og planter i område.

Økologiske forbindelseslinjer – korridorer

De tilbageværende landskabselementer så som levende hegn, beskyttede sten- og jorddiger, småskove, mindre moser og vandhuller danner vigtige spredningsveje og levesteder for områdets dyre og planteliv.

I området omkring Majbølvej 21 er der forholdsvis mange ledelinjer for dyr og planter i form af levende hegn, skovområder og mindre naturområder.

Projektet giver ikke anledning til, at der ændres på spredningskorridorenes funktion i landskabet.

Fredninger

Projektet er ikke i strid med naturfredninger.

Miljømyndighedens vurdering

Flagermus-arterne anvender gamle, hule træer og bygninger som f.eks. lader som dagskjul og i visse tilfælde også som yngle- og overvintringssted. Fødesøgning finder sted i det åbne land, langs skovbryn, i haver og over vandområder. Sønderborg Kommune vurderer, at udvidelsen af dyreholdet på ejendommen ikke vil påvirke gamle træer eller eksisterende bygninger med mulige dagskjul eller flagermusenes fødesøgningsmuligheder over det åbne land.

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte projekt på kort sigt umiddelbart kun kan påvirke forekomsten af padder. De øvrige arter vurderes at være mindre påvirkelige af projektet i forhold til levested og fødesøgning.

Det vurderes, at der ikke er baggrund for at stille skærpede vilkår af hensyn til forekomsten af særligt beskyttede arter fordi projektet vurderes ikke at medføre forringelse af mulige levesteder.

Det vurderes, at det ansøgte projekt ikke vil have indvirkning på forekomsten af rødlistede dyr og planter og fredninger idet der ikke er kendskab til fredninger, rødlistede dyr og planter.

5.2 Lugt

Der er i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk foretaget en teoretisk vejledende beregning af staldlugten. Beregningerne fremgår af tabel 20. Vurderingen af lugt i forhold til omboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg indgår således ikke i lugtberegningerne og håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler og konkret vurderinger.

Der er ét husdyrbrug (Majbølvej 16) større end 75 DE indenfor 300 m af ejendommen.

Der har ikke tidligere været klaget over lugt fra ejendommen.

Lugtberegninger for de to etaper fremgår af hhv. tabel 20 og 21.

Tabel 20. Beregnet lugtemission fra det samlede anlæg via www.husdyrgodkendelse.dk i etape I

Områdety- pe	Mo- del	Ukor- rigeret geneaf- stand	Korrige- ret ge- ne- afstand	Geneaf- stand nudrift	Vægtet gen- nemsnit safstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	203,94	0	0	0	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	114,64	0	0	0	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	Ny	64,49	0	0	0	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.

Tabel 21. Beregnet lugtemission fra det samlede anlæg via www.husdyrgodkendelse.dk i etape II

Områdety- pe	Mo- del	Ukor- rigeret geneaf- stand	Korrige- ret ge- ne- afstand	Geneaf- stand nudrift	Vægtet gen- nemsnit safstand	Genekriterie overholdt?
Byzone	Ny	268,33	0	0	0	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Samlet bebyggelse	Ny	183,24	0	0	0	Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand.
Enkelt bolig	FMk	84,85	8,49	15,82	98,43	Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

Princippet for lugtberegningerne er, at man ud fra oplysninger om dyreart, staldsystem og maksimal staldbelægning beregner den nødvendige geneafstand, som er den afstand, der minimum skal være fra kilden før det vurderes, at genekriterierne kan overholdes. Genekriterierne er et udtryk for, hvor meget lugt omboende i forskellige typer beboelsesområder må udsættes for, før det kan betegnes som værende "væsentlige" lugtgener.

Er afstanden til omboende længere end 50 % af geneafstanden, kan der gennemføres udvidelser og ændringer, hvis disse kan gennemføres med uændrede eller færre lugtgener. Dette kræver, at der er uændrede eller færre lugtgener i forhold til alle typer omboende (hhv. byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig).

Den ukorrigerede geneafstand er den bruttoafstand, som kan beregnes på baggrund af lugtemissionen fra alle staldafsnit uden korrektioner mht. vindretning og kumulation.

Den korrigerede geneafstand er geneafstanden, hvor der er korrigeret for vindretning og kumulation.

Geneafstanden ved nudrift er den korrigerede geneafstand, som kan beregnes på baggrund af den husdyrproduktion, som er angivet under nudrift. Geneafstanden for nudrift anvendes i tilfælde, hvor den vægtede gennemsnitsafstand er mellem 50-100 % af geneafstanden. I disse tilfælde må der foretages ændringer, som giver uændrede eller reducerede lugtgener.

Den vægtede gennemsnitsafstand er en beskrivelse af den reelle afstand mellem staldafsnitene og omboende. Den vægtede gennemsnitsafstand beregnes kun for de staldafsnit, som ikke er bortscreenet ved at ligge længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Ansøgningssystemet konkluderer til sidst, hvorvidt genekriterierne er overholdt.

Lugtgeneafstandene er beregnet som for fuld besætning. Alle eksisterende og nye stalde indgår i beregningen.

Der skal gøres opmærksom på, at afstanden måles fra et beregnet midtpunkt i staldanlægget (ét sted mellem de eksisterende bygninger og den nye kalvestald) til beboelsesbygningen ved enkelt beboelse og samlet bebyggelse og til zonegrænse ved sommerhus- og byzoneområde. Der skal også gøres opmærksom på, at nærmeste enkelt bolig defineres som nærmeste bolig, som ikke er ejet af ansøger og ikke har landbrugspligt.

Den faktiske afstand fra anlægget til nærmeste nabobeboelse, Majbølvej 16, er ca. 38 m. Ejendommen Majbølvej 16 har landbrugspligt og indgår derfor ikke i lugtberegningerne. Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger er Majbølvej 17, ca. 90 meter syd for anlægget. Der ændres i sammensætningen af dyr i staldanlægget (stald 4 syd) inden for 50 m af nabo, men beregninger viser, at der sker en reduktion i lugt og antallet af DE, se afsnit 2.

Der er beregnet en konsekvensradius for den samlede produktion på 330 m. Der kan rent undtagelsesvist forekomme registrerbar, men ikke genegivende lugt fra landbruget uden for konsekvensområdet.

Da gyllebeholderen har tæt flydelag forventes der kun lugtbidrag fra denne i forbindelse med omrøring og udbringning samt i forbindelse med tømning.

I forbindelse med udbringning af dybstrøelse og restvand vil der forekomme lugtgener fra herfra samt fra marker, hvorpå der er udbragt dybstrøelse/restvand.

Det er på nuværende tidspunkt en maskinstation, der står for udbringningen af såvel fast som flydende husdyrgødning. Udbringningen forventes at tage 20 dage fordelt over året. Der vil forekomme lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt dybstrøelse og restvand. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da dybstrøelsen køres ud på veletablerede afgrøder eller nedbringes umiddelbart efter udkørsel, minimeres lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Miljømyndighedens vurdering

Nærmeste nabo uden landbrugspligt, som ikke er ejet af ansøger, Majbølvej 17, ligger ca. 90 meter syd for staldanlægget. Den vægtede gennemsnitsafstand er 98,43 m. Den beregnede korrigerede geneafstand for lugt til enkeltbolig er 8,49 meter. Lugtgenegrænsen til enkeltbolig er derfor overholdt. Den beregnede ukorrigerede geneafstand til byzone i Kirke Hørup er 268,33 meter. Den faktiske afstand er ca. 870 m. Den beregnede ukorrigerede geneafstand til samlet bebyggelse er 183,24 meter. Den faktiske afstand er ca. 395 m. Ansøgningen lever således op til genekriterierne for lugt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

I den eksisterende gyllebeholder skal der være det lovpligtige intakte flydelag, der næsten lige så effektivt som fast overdækning stopper for lugtafgivelse. Det er derfor kommunens vurdering, at lugt fra gyllebeholderen ikke vil være til gene for naboerne.

Når restvandet skal omrøres og bringes ud, vil der altid være lugtgener. Ligeledes vil der være lugtgener forbundet med udkørslen af dybstrøelse.

Der stilles ligeledes vilkår om, at de dele af møddingerne, hvor der ikke er daglig tilførsel af mæg, skal overdækkes, så lugtgener herfra mindskes.

Ændringen af produktionen i det eksisterende anlæg, som ligger inden for 50 m til nabobeboelsen med landbrugspligt, medfører også en lille nedgang i lugtpåvirkningen af naboer isoleret set. Kommunen vurderer derfor, at ændringen ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser fra det samlede anlæg indenfor de tre typer er således overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra det samlede anlæg ikke vil give væsentlige gener for naboerne. Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger blandt andet af antallet af dyr, typen af husdyr og den geografiske placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. Lugtberegningen er foretaget med udgangspunkt i perioder med maksimal belægning i staldene.

Konsekvensradius for lugt fra det samlede anlæg er beregnet til 330 meter i ansøgningen. Det betyder, at i en afstand af ca. 330 m fra et midtpunkt mellem staldene, vil staldlugt undtagelsesvis kunne registreres. Den største lugtafgivelse er i sommerperioden, hvorfor det er denne beregning, der lægges til grund for vurderingen. Der ligger nogle ejendomme indenfor konsekvensområdet. Den beregnede konsekvensradius vil indgå som en parameter i vurderingen af, hvilke parter, der skal høres i forbindelse med behandlingen af ansøgningen. Læs mere i afsnit 10 Offentliggørelse og klagevejledning.

Der har ikke tidligere været problemer med lugtgener fra ejendommen.

Gyllebeholderen har tæt flydelag, så der vil ikke være nogen lugtafgivelse hen over året. Det er derfor kommunens vurdering, at lugt fra gyllebeholderen ikke vil være til gene for naboerne.

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

5.3 Fluer og skadedyr

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

For at forhindre fluegener udvandes der hver 14. dag et larvemiddel i dybstrøelsen (Neporex).

Der holdes generelt rent og ryddeligt omkring anlæggene. Det tilstræbes at fjerne foderrester fra krybber osv. Gulve og gangarealer holdes rengjorte. Tom emballage og andet affald bortskaffes jævnlige, og døde dyr søges afhentet hurtigst muligt.

Ejendommen er tilmeldt kommunal rottebekæmpelse og derudover holdes der ryddeligt omkring og i bygninger. Evt. foderspild og halm m.v. fjernes dagligt, så risikoen for tilhold af rotter minimeres.

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre, at der ikke kommer gener i forbindelse med skadedyr, stilles der vilkår om, at fluer skal bekæmpes i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium, at arealer mv. skal holdes fri for affald og foderrester, samt at foder skal opbevares på en måde, så der ikke kan ske risiko for tilhold af rotter mv. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres en gang årligt.

Sønderborg Kommune vurderer, at vilkårene er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne mod fluer og skadedyr.

5.4 Transport

Adgangen til ejendommen sker ad offentlig vej Majbøvej og derefter via privat vej / indkørsel. Majbøvej er kun svagt trafikeret.

I forbindelse med udvidelse af bedriften vil kørselsbehovet øges fra ca. 322 transporter årligt til ca. 703 årlige transporter. Udviklingen i antallet af forskellige typer transport ses af tabel 22.

Generne ved kørslen er reduceret i videst muligt omfang, bl.a. ved at køre udenfor myldretidene (oftest om formiddagen) og så vidt muligt undgå bykørsel.

Dybstrøelse og flydende husdyrgødning udbringes i planternes vækstsæson, som afhængig af vejret strækker sig fra 1. februar og frem til midten af november måned. Udbringningen forventes at tage 20 dage fordelt over året og foregår primært i dagtimerne. Dybstrøelsen udbringes med en 22 m³ møgspreder mens flydende husdyrgødning/restvand udbringes med 20 m³ gyllevogn. Det er maskinstation der varetager udbringning af såvel fast som flydende husdyrgødning.

Nedenstående tabel 12 viser skønnede transporter. Det skal bemærkes, antal og kapacitet pr. læs ikke er bindene, med mindre det er angivet som et vilkår.

Se bilag 4 med interne transportveje og transporter med restvand/dybstrøelse.

Tabel 22. Oversigt over skønnede antal transporter til og fra Majbøvej 21 ad offentlig vej.

Transporter	Før udvidelse antal/år	Efter udvidelse etape II antal/år
Foder mv.	26	52
Levering af diesel	8	8
Afhentning af affald	26	26
Afhentning af korn	15	15
Indlevering af kalve	17	17
Afhentning af døde dyr	15	50

Afhentning af ungtyre til slagtning	52	52
Udbringning af dybstrøelse (22 m ³ /læs)	65	123
Lastbiltransport til biogasanlæg (22 m ³ /læs)	0	78
Udbringning af flydende husdyrgødning/restvand (20 m ³ /læs)	13	28
Indkørsel af halm	70	233
Indkørsel af wraphø	6	6
Diverse sækkevarer mv.	8	14
Levering af kunstgødning	1	1
Maksimalt i alt	322	703

En del af husdyrgødningstransporterne foregår ad interne markveje (se bilag 4). Ved kørsel på offentlig vej med traktor og vogn passerer primært enkeltbeboelser samt Majbøl, Kirke Hørup, Asserballe Station, Almsted, Notmark, Hundsløv, Ketting, Guderup og Dyndved, som må betragtes som landsbyer. For de flestes vedkommende passerer landsbyerne i yderkanten via omfartsveje eller hovedfærdselsårer.

Der forventes dog meget begrænsede gener herfra, da transporterne primært vil foregå i dagstimerne på hverdage.

I forbindelse med høst og gødningskørsel kan der foregå transporter i aftentimerne og i spidsbelastningsperioder kan der forekomme høst om natten.

Det forventes, at nærmeste naboer grundet anlæggets placering mod nord i Majbøl og at arealerne ligeledes ligger mod nord, ikke vil blive væsentligt generet ved en udvidelse af be-driften.

Miljømyndighedens vurdering

Der sker en stigning i antallet af transporter til og fra ejendommen på 118 %. Stigningen i antallet af transporter skyldes primært en stigning i antallet af halmtransporter til ejendommen og udkørsel af hhv. dybstrøelse og restvand. Indkørsel af halm er koncentreret til nogle få dage i løbet af året. Ligeledes er udkørsel af dybstrøelse og restvand koncentreret over få dage i sæsonen.

Transporter til biogasanlægget bør planlægges, så de foregår på hverdage indenfor almindelig arbejdstid.

Sønderborg Kommune vurderer overordnet set, at stigningen i antallet af transporter ikke medføre øgede gener for omboende.

Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af Husdyrbrugsloven. Der kan derfor kun stilles vilkår til, hvilke udkørselsveje på ejendommen, der må benyttes og hvornår. Færdselsloven regulerer kørsel på offentlige veje. Da ind-/udkørsel til anlægget vurderes til at være hensigtsmæssigt placeret i forhold til naboer og i forhold til trafik hensyn, og da intern trafik på ejendommen vurderes ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne, stilles ingen vilkår til kørselsveje.

Sønderborg Kommune gør i øvrigt også opmærksom på afgørelse J. nr. MKN-130-00045 af 28. september 2010 fra Miljøklagenævnet. Det fremgår af denne afgørelse, at: ”Ved reguleringen af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug”.

5.5 Støj og vibrationer

Grundet anlæggets placering i forhold til naboer vurderes støj fra produktionsanlægget ikke at give anledning til gener for omkringboende.

Der kan forekomme støj ved brug af højtryksrensere til vask af småkalvestald og ved vask af maskiner. Maskiner vaskes ved behov ca. 10 gange om året i vækstsæsonen.

Støj fra maskiner i forbindelse med markarbejde kan ligeledes give gener for de omkringboende.

Markarbejdet vil foregå i sæsonen fra februar til november, hvor der kan forekomme støj. Det vil dog tilstræbes at dette kommer til at foregå i dagtimerne.

Dybstrøelse og flydende husdyrgødning udbringes i planternes vækstsæson, som strækker sig fra februar til og med september måned. Udbringningen sker 20 dage fordelt over året.

Derudover er der daglige transporter til og fra ejendommen, som primært foregår i hverdage mellem kl. 8 og 16, men der vil dog forekomme transporter uden for dette tidsrum.

Levering af foder foregår ved fodersiloerne ved staldene (se bilag 3) ca. 26 gange om året inden udvidelsen og ca. 52 gange om året efter udvidelsen.

I forbindelse med transport af slagtekalve til og fra ejendommen kan der forekomme støj ved af- og pålæsning af dyrene, men dette forventes ikke at være til gene udenfor ejendommen. Det bestræbes at ske i dagtimerne, hvorved en evt. gene er minimal.

Angivelse og placering af støjklender, der kan give væsentlige støjgener for omgivelserne er angivet i tabel 22a.

Tabel 22a. Oversigt over støjklender

Støjkilde	Placering	Driftstid
Foderindblæsning	Ved bygninger	Hverdage kl. 6-18
Ensilering	I marken (wrapballe)	2-3 dage om året
Vask af stalde	I ny småkalvestald	Ved hvert nyt hold ca. 17 gange om året
Vask af maskiner	På møddingsplads	Hverdage, dagtimer
Lastbiler m.v.	Omkring anlægget	Hverdage, dagtimer
Afhentning af kalve	Nordende af bygning 2	Hverdage kl. 04-05
Markmaskiner	Markerne	Vækstsæsonen
Tømning af møddingspladser og beholdere	Møddingspladser og beholdere	20 dage om året, hverdage, dagtimer

Der er ikke foretaget særlige tiltag for at dæmpe støjkluder, da det vurderes at anlægget generelt støjer meget lidt. Da der kun er ganske lidt mekanisk ventilation, er de væsentligste støjkluder støj fra transportere og fra dyrene i forbindelse med afhentning. Eftersom ejendommen ligger lidt udenfor Majbøl, og udleveringsfaciliteterne ligger i retning væk fra landsbyen, vurderes det, at der ikke vil være væsentlige støjgener. Støj foranlediget af markdriften er ikke særskilt behandlet i ansøgningen, da det ikke vedrører husdyrholdet og da dette ikke ændres væsentligt som følge af udvidelsen.

Miljømyndighedens vurdering

Som tidligere nævnt ligger ejendommen i det åbne land, som er udlagt til landbrugsområde.

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjmålinger eller –beregninger. Sønderborg Kommune vurderer, at da anlægget ligger i landzone må naboer påregne støjgener i mindre grad fra landbrugsproduktionen. På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke er behov for at sætte specifikke støjvilkår til husdyrbruget.

Der vurderes ikke at være behov for specifikke vilkår for støjbegrænsning. Der fastsættes de generelle støjgrænser for virksomheden i overensstemmelse med vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984. I tilfælde af, at det på et senere tidspunkt findes nødvendigt (fx pga. klager), at virksomheden dokumenterer, at støjvilkårene kan overholdes, stilles der vilkår om, at miljømyndigheden kan forlange en eftervisning af, at de fastsatte støjvilkår kan overholdes.

5.6 Støv fra anlæg og maskiner

I forbindelse med indkøring af halm og korn samt ved levering af foderstoffer til siloer kan der opstå støvgener. Der er dog ikke risiko for støvgener udenfor ejendommens egne arealer. Se i øvrigt under afsnittet Ensilage og foderopbevaring.

Miljømyndighedens vurdering

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

5.7 Lys

Der er sensorstyret arbejdslys monteret på sydgavlen af laden, bygning 7, samt ved udleveringsrampe på nordsiden af bygning 2. Der er endvidere manuelt betjent lys på sydgavlen af bygning 2. På ny småkalvestald etableres sensorstyret belysning både mod syd og nord.

Placeringen af de udendørs lyskluder er angivet på situationsplanen, bilag 3.

Miljømyndighedens vurdering

Anlæggets placering vurderes til at yde en tilstrækkelig sikring imod lysgener for omboende. Der er derfor ingen grund til at stille yderligere vilkår.

Af hensyn til at begrænse udledningen af CO₂, stilles der vilkår om, at anvendelse af elektrisk lys begrænses til de perioder, hvor der fodres eller er anden aktivitet i stalden, eller hvor det er nødvendigt af hensyn til dyrenes velfærd.

6 Beskrivelse og vurdering af arealerne

I de følgende afsnit er arealanvendelsens indvirkning på miljøet vurderet. Der vurderes på beskyttet natur efter naturbeskyttelseslovens § 3 og § 7, Natura 2000 områder, vandmiljøet og grundvandsforhold. Der er desuden vurderet på, om virksomheden overholder harmonikravet og om der er problemstillinger vedrørende planforhold, som gør sig gældende. Arealanvendelsens påvirkning af kulturelementer i landskabet, som f.eks. beskyttede jord- og stendiger og fortidsminder og andre aktuelle fredninger vurderes også.

Ændringer i husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer skal anmeldes til kommunen og have kommunens accept, før ændringen kan finde sted jf. §§ 15-16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Anmeldelsen skal ske før planårets begyndelse den 1. august. Kommunen vurderer om sådanne ændringer af udbringningsarealerne kan ske inden for rammerne af denne godkendelse.

Bemærk at den del af godkendelsen der vedrører arealerne, skal være kendt af de personer, der er beskæftiget med den pågældende del af arealdriften.

I nedenstående afsnit er der udelukkende vurderet på den samlede udvidelse (etape 1 og 2).

Til ejendommen hører 40,60 ha ejet udspretningsareal.

Herudover er der ca. 23,23 ha forpagtet areal, hvoraf tilhørsforholdene kan ses i tabel 23. Tilsammen er der 63,83 ha ejet og forpagtet areal, som alle kan anvendes som udbringningsareal for husdyrgødning.

Herudover er der 3 gødningsaftaler på i alt 136,47 ha.

Resterende husdyrgødning afsættes til biogasanlæg i etape 2.

Tabel 23. Ejede og forpagtede arealer samt gylleaftaler

Ejerforhold	Udbringningsareal (ha) Alle korrigeret for randzoner	Max udbringning af DE
Ejet areal Mark 6-1 er udenfor udbringningsarealet.	40,60 ha	63,83 ha x 1,7 = 108,51 DE
Forpagtet areal ved Chresten A. Krogh, Mommarkvej 222, 6470 Sydals	4,9 ha	
Forpagtet areal ved Hans Chr. Jørgensen, Randsbjerg 3, 6470 Sydals. Mark 21 og 25 udenfor udbringningsarealet	5,0 ha	
Forpagtet areal ved Jan Speggers Simonsen, Mjang Bygade 11, 6470 Sydals	6,2 ha	
Forpagtet areal ved Gunnar K Andersen, Bækkegården 1, 6470 Sydals Mark 9 = udenfor udbringningsarealet	7,1 ha	
Gødningsaftale med (HLM) Hans Marcussen, Kanalvej 10, 6440 Augustenborg	66,7 ha	34,88 DE

Gødningsaftale med (CS) Carsten Sørensen, Mjanghaiøj 5, 6470 Sydals. (har § 16 godkendelse) CVR nr: 20732830	49,42 ha	63,9 DE
Gødningsaftale med (HD)Henrik Detlefsen, Mjang Bygade 23, 6470 Sydals. CVR nr: 15910194	16,96 ha	14 DE
Biogasanlæg	-	159,31 DE
I alt		380,60 DE

Der modtages ikke slam eller andre affaldsprodukter til udbringning på udspretningsarealet.

§16-godkendelse af aftalearealer

Aftalearealerne med Hans Marcussen (HLM) er vurderet i en § 12 godkendelse fra 2013 på adressen Kanalvej 10,6440 Augustenborg. Arealerne fremgår bilag 4 men vurderes ikke i denne godkendelse.

På baggrund af fosfortal for Carsten Sørensens arealer (CS1-CS15) er der udarbejdet en separat § 16 godkendelse på disse arealer. De er derfor ikke vurderet som en del af denne godkendelse men fremgår alligevel af kort materialet.

På resterende aftalearealer (HD) er der ikke stillet vilkår og der er derfor ikke udarbejdet § 16 godkendelser på disse. Disse arealer er vurderet i denne godkendelse.

6.1 Harmoniareal

Ifølge den gældende husdyrgødningsbekendtgørelse må der højest udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,7 DE pr. ha pr. planperiode for slagtekalve. Hvis der på et tidspunkt ikke er tilstrækkeligt udbringningsareal til rådighed, skal dyreholdet derfor mindskes, så de gældende harmonikrav kan overholdes.

Miljømyndighedens vurdering

Husdyrbruget har i 63,88 ha ejede og forpagtede arealer samt 136,47 ha aftalearealer til udspretning af husdyrgødning. Ingen er i nitratklasse. Enkelte arealer er tvunget i fosforklasse 1 i det de ligger i oplandet til Mjang Dam.

Da ansøger har ansøgt om 108,51 DE til udbringning på ejede og forpagtede arealer, 123,18 DE til udbringning på aftalearealer samt 159,31 DE afsat til biogasanlæg, er husdyrbrugets samlede udbringningsareal større end det mindst tilladte jf. Bek. om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. Derfor vurderer miljømyndigheden, at harmonikravet er opfyldt.

6.2 Lokalisering og planmæssige forhold

De planmæssige forhold fremgår af bilag 10.

Ejendommen og de tilhørende arealer ligger ved Majbøl på Sydals.

Zonestatus: Alle udspretningsarealerne er beliggende i landzone.

Arealerne 14 og 15 ligger inden for en afstand af 200 meter lokalplanlagte områder udlagt til Blandet bolig og erhverv, lokalplan 3.1005. ved Kirke Hørup.

Øvrige arealer er beliggende mere end 200 meter fra lokalplanlagte områder

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune stiller ingen vilkår til arealerne som vedrører planmæssige forhold. Det vurderes, at de generelle regler er tilstrækkelige.

6.2.1 Påvirkninger af søer og vandløb

Søer og vandløb samt terrænhældninger kan ses på bilag 7.

I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 26 må flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

6.3 Opland til søer og vandløb

Søer

Mjang Dam

Markerne 8-0, 22-0, 24-0, 20-0, HD1-1, HD1-1, HD2-0, HD2-1, HD3-0, HD4-0, 1-1, 1-0, 5-0, 12, 13-0, 13, 1, 14 og 15 ligger i oplandet til Mjang Dam, der afvander videre til Nydam og Lillehav. Mjang Dam har en A₁-målsætning i Regionplan 2005-2016. Det vil sige, at søen er et særligt naturvidenskabeligt interesseområde. Mjang Dam er udpeget som særlig regional eller lokal beskyttelsesinteresse jf. *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug § 11 stk. 3*. Søen er ifølge Landsplandirektivet og udkastet til vandplanerne følsom over for påvirkning med fosfor. Lillehav er i Regionplan 2005-16 målsat med en basismålsætning, dvs. den skal rumme et naturligt og alsidigt dyre- og planteliv. Søen med tilløb er i Regionplanen udpeget som forureningsfølsom og målsætningen er ikke opfyldt. Nydam er ligeledes målsat med en basismålsætning der ikke er opfyldt, og er ligeledes udpeget som forureningsfølsom.

Den del af de nævnte marker, som ligger i oplandet til Mjang Dam udgør ca. 61 ha, svarende til ca. 2,4 % af det samlede opland til Mjang Dam, som udgør ca. 2517 ha. De nævnte marker er alle drænedede lerjorder. Kravet til fosforoverskuddet afhænger af dræningsforhold, jordbundstype og fosfortal, hvilket fremgår af tabel 24. Fosfortallene er taget i 2011. Alle arealer hvor fosfortallet gennemsnitligt er over 4 og under 6 er sat i fosforklasse 1.

Tabel 24. Fosfortal for udvalgte arealer i oplandet til Mjang Dam

Mark	Ha	Drænet	JB	Fosfortal	Fosforklasse	Tidspunkt for måling af fosfortal
5-0	4,89	Ja	6 (lerjord)	4,5	1	November 2011
1-0	19,37	Ja	6 (lerjord)	3,4-5,1	1	November 2011

1-1	9,34	Ja	6 (lerjord)	5,7-6,3	1	November 2011
6-0	1,42	Ja	6 (lerjord)	2,6	0	November 2011
15	3,06	Ja	6 (lerjord)	4	1	November 2011
14	2,51	Ja	6 (lerjord)	5,4	1	November 2011
13-1	1,69	Ja	6 (lerjord)	2,4	1	November 2011
13-0	2,49	Ja	6 (lerjord)	Tæt på mark 14 som har 5,4	1	November 2011
12-0	5,68	Ja	6 (lerjord)	4,5	1	November 2011
8-0	7,16	Ja	6 (lerjord)	1,8-2,5	0	November 2011
22-0	1,05	Ja	6 (lerjord)	3,5	0	November 2011
23-0	2,18	Ja	6 (lerjord)	2,6	0	November 2011
24-0		Ja	6 (lerjord)	2	0	November 2011

I den indsendte beregning, er markerne sat i fosforklasse i henhold til data i tabel 24, se også nedenstående afsnit – myndighedens vurdering.

Det er Sønderborg Kommunes samlede vurdering, at de anførte vilkår sikrer, at projektets udledning af fosfor til Mjang Dam ikke vil have en væsentlig indvirkning på søens tilstand.

Vandløb

I området ved Majbøl løber Pulverbækken som er et beskyttet vandløb. Mark 20-0 ligger lige op til Pulverbækken. Der løber rørlagte vandløb under mark HD1-1, HD2-1, HD 1-2, 1-1 og mark 14.

Miljømyndighedens vurdering

Der er ingen udbringningsarealer beliggende i opland til Natura-2000 områder der er overbelastede med fosfor. Der er ikke arealer med hældning over 6 grader mod vandområder, hvor der kan være risiko for overfladeafstrømning.

Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til Natura-2000 områder og hældende terræn.

Mjang Dam

Mjang Dam er fosforfølsom og er udpeget som særlig regional eller lokal naturinteresse. Der stilles derfor vilkår til arealerne i oplandet til Mjang Dam i lighed med arealer beliggende i opland til Natura 2000 område overbelastet med fosfor. Se bilag 3 i *Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 294 af 31. marts 2009*.

Kravet til fosforoverskuddet afhænger af jordbundstype, dræningsforhold og fosfortal. Ingen af arealerne indeholder lavbundsgrunde.

Fosfortallene er fra november 2011 og er dermed mindre end 5 år gamle.

For marker med fosfortal under 4 stilles der ikke krav, der rækker ud over de generelle harmoniregler, for udledning af fosfor til Mjang Dam.

Kun en enkelt mark har fosfortal over 6 (mark 1-1). Denne mark har et fosfortal på 6,3 det højeste og 5,7 det laveste. Sønderborg kommune vurderer at det er 6,0 i gennemsnit og vurderer at det at ansøger har sat arealet i fosforklasse 1 er reelt.

Der stilles vilkår om at ved fosfortal mellem 4,0 og 6,0 (fosforklasse 1) må overskuddet af fosfor højst være 4 kg/ha/år. Dette gælder jf. tabel 24 for arealerne 5-0,1-0,1-1, 5-4,(13-0 antaget) og 12-0. Fraførelsen af fosfor i ansøgt drift er på 23,7 kg P/ha/år. Den tilførte mængde er på 24 kg P/ha/år. Overskuddet bliver således på 0,6 kg P/ha/år. Der stilles derfor vilkår til fosforoverskuddet i gennemsnit maksimalt må være 0,6 kg P pr. ha/år.

For at kunne dokumentere om de nævnte vilkår til fosforoverskud overholdes, stilles vilkår til, at Sønderborg Kommune på forlangende kan se bedriftens markplan og gødningsregnskab.

Vandløb

I området ved Majbøl løber Pulverbækken som er et beskyttet vandløb. Mark 20-0 ligger lige op til Pulverbækken. Marken skrånede over 12 grader flere steder mod bækken. Der er en naturlig bræmme på det smalleste sted på mindst 5 meter med buske og træer mellem mark og vandløbet. Bemærk at der i følge husdyrgødningsbekendtgørelsen må der ikke udbringes husdyrgødning i en bræmme af 20 meter mod søer og vandløb når terrænet skrånede mere end 12 grader.

Der løber rørlagte vandløb under mark HD1-1, HD2-1, HD 1-2, 1-1 og mark 14. De rørlagte vandløb vurderes ikke at udgøre en risiko med hensyn til afstrømning fra markerne.

6.4 Påvirkning af fjord & hav

Kvælstof

Alle 63,85 ejede og forpagtede arealer afvander via Mjang Dam til Augustenborg Fjord.

Augustenborg Fjord er i Landsplandirektivet målsat med en generel målsætning og en skærpet målsætning/naturgivent iltsvindsområde. Målsætningen er ifølge basisanalyse for vanddistrikt 50 del II ikke opfyldt. Oplandet til Augustenborg Fjord er 9457 ha.

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevande:

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter) Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Miljøstyrelsen redegør i et supplement til den digitale husdyrvejledning at ovenstående afskæringskriterier som udgangspunkt ikke vil være relevant at anvende for vandområder der ikke er Natura 2000. Herunder redegøres der for den viden, der er tilgængelig om dyretrykket i oplandet til Augustenborg Fjord.

Augustenborg Fjord

Den samlede udvaskning fra Majbølvej 21 fra ejede og forpagtede arealer til Augustenborg Fjord kan på baggrund af notatet beregnes til følgende:

Samlet udvaskning fra Majbølvej 21:	
Gennemsnitligt kvælstofreduktionspotentiale i området	25%
Samlet udspretningsareal	63,88 ha
Udvaskning fra rodzonen, som skyldes husdyrgødning	12,7 kg N/ha/år
Samlede påvirkning til Augustenborg Fjord	412 kg N/år

Den totale udvaskning til Augustenborg Fjord kan ligeledes beregnes med baggrund i det nævnte notat. Notatet indeholder en række eksempler med flere forudsætninger. I den nedenstående beregning er disse forudsætninger medtaget. Oplande til marine områder er delt i dyrkede og udyrkede arealer. Fordelingen er ca. 60-40. Der er også indsat standardudvaskninger for dyrkede og udyrkede arealer.

Samlet udvaskning til Augustenborg Fjord	
Samlet opland til området	9.457 ha
Dyrket areal i oplandet til området	5.674 ha

Gennemsnitligt kvælstofreduktionspotentiale i området	25 %
Standardudvaskning fra rodzonen	60 kg N/h/år
Udvaskning fra dyrket areal i oplandet til området	255344 kg N/år
Udvaskning fra øvrige opland (standard)	28371 kg N/år
I alt for området	283716 kg N/år
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Augustenborg Fjord.	0,14%

I henhold til tal fra CHR-registeret, som er tilgængelige på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> er udviklingen i husdyrtrykket i oplandet til Augustenborg Fjord som vist i tabel 25.

Tabel 25. Udviklingen af husdyrtrykket baseret på data fra CHR-registret i oplandet til Augustenborg Fjord

Årstal	Antal dyreenheder i oplandet Augustenborg Fjord
2007	8636
2008	8492
2009	8138
2010	7549
2011	6744
2012	6476

I henhold til "Supplement til den digitale husdyrvejledning om kommunernes opgørelse af dyretryk af 14. marts 2011" anbefales det, at kommunen supplerer med lokal viden om udviklingen i oplande hvor antallet af dyreenheder er mindre end 10.000. Sønderborg Kommune har derfor bedt Conterra lave udtræk af husdyrtrykkets udvikling ifølge gødningsregnskaberne – se tabel 26.

Tabel 26. Udviklingen i husdyrtrykket baseret på data fra gødningsregnskabet i oplandet til Augustenborg Fjord.

Årstal	Antal dyreenheder i oplandet Augustenborg Fjord
2007	8637
2008	8490
2009	8135
2010	7546
2011	6747
2012	6776
2013	6459

Sønderborg Kommune har ikke kendskab til øget påvirkning fra andre kilder i oplandet.

Antallet af dyreenheder på ophørte brug har kommunen ingen umiddelbare oplysninger om, da disse ofte ikke indberettes til kommunen. Det er kommunens erfaring, at landmændene registrerer ophør med produktionen i CHR, og at tallene fra CHR derfor viser et realistisk billede af udviklingen. Ophørte brug kan frit indenfor 3 år genoptage deres produktion.

Det antages derfor at ophørte DE automatisk forsvinder ud af CHR løbende og at der nogenlunde er det samme antal ophørte DE i registeret årene imellem.

Der er ikke udbragt slam eller aske i oplandet til Augustenborg Fjord siden 2007.

Miljømyndighedens vurdering

Kvælstof

Vurderingen af projektets påvirkning af Natura 2000 er foretaget i afsnittet om Natura 2000.

Antallet af DE fra den ansøgte produktion udgør 0,14 % af det samlede antal dyreenheder i oplandet til Augustenborg Fjord. Det vurderes på baggrund heraf at nitratudvaskningen fra den eksisterende og ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning til Augustenborg Fjord. I henhold til Miljøstyrelsens vejledning om nitrat til overfladevande vurderes det således, at projektet i sig selv ikke medfører en skadevirkning på vandområdet.

Antallet af dyreenheder i oplandet til Augustenborg Fjord baseret på tal fra CHR har været faldende i perioden 2007 til 2013. Dette understøttes af, at antallet af udbragte dyreenheder i oplandet ifølge gødningsregnskabet har været faldende i perioden 2007-2013.

Der er ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra oplandet siden 1. jan. 2007.

Augustenborg Fjord er ikke Natura 2000, men ovenstående redegørelse viser at projektet overholder de afskæringskriterier der gælder for Natura 2000 og i henhold til Miljøstyrelsens vejledning om nitrat til overfladevande vurderes det således, at projektet i kumulation med andre planer og projekter ikke medfører en skadevirkning på Augustenborg Fjord.

Fosfor

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer og aftalearealer er beliggende i oplande til et Natura 2000 område (internationalt naturbeskyttelsesområde), der i henhold til Miljøstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Da kravene til P-overskud samtidig er overholdt ifølge ansøgningsskemaet i www.husdyrgodkendelse.dk, vurderer Sønderborg Kommune, at ingen af vandområderne vil blive påvirket væsentligt i negativ retning ved udvaskning af fosfor ved en gennemførelse af projektet.

6.5 Nitrat til grundvand

Alle arealer ligger indenfor områder med særlig drikkevandsinteresse. Ingen af de ansøgte arealer ligger indenfor indsatsområder, boringsnære beskyttelsesområder eller andre grundvandssårbare områder. Mark 5-0,6-0,1-0,12-0,12-1,1-0,7-0,1-1,hd 3-0,hd1-2, hd1-1,

hd2-0,hd4-0, 20-0,22-0,23-0,24-0 og 8-0 ligger i indvindingsopland til Mjang Dam vandværk.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at grundvandet, som Mjang Dam vandværk indvinder fra, ikke er sårbart overfor nitratbelastning fra landbruget i området. Der stilles derfor ikke særlige vilkår til beskyttelsen af grundvandet i området.

De øvrige arealer ligger udenfor områder med særlige drikkevandsinteresser og samtidig i et område med en rimelig til god geologisk beskyttelse. Kommunen vurderer derfor, at der ikke skal stilles særlige vilkår.

6.6 Beskyttet natur

Ingen udspretningsarealer eller aftalearealer indeholder natur, som er beskyttet i henhold til § 7 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*. Der er mere end 2,2 km fra mark 1-4 til det nærmeste § 7 areal, som er et overdrevarsareal beliggende ved Broager.

Ingen af udspretningsarealerne afvander til naturområder, der er beskyttede i henhold til § 7 i *Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*.

Beskyttet natur kan ses på bilag 7.

Terrænhældninger kan ses på bilag 7.

Naturtyper omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3 er beskyttede mod tilstandsændringer. En merbelastning af beskyttede naturtyper med næringsstoffer kan have en negativ effekt på naturtypen, som kan medføre tilstandsændringer.

Alle naturarealer på eller ved arealerne er besigtiget eller vurderet ud fra luftfotos, enten i forbindelse med denne godkendelse eller andre. Oversigt over beskyttet natur og vandhuller på eller i umiddelbar nærhed af udspretningsarealerne ses i tabel 27.

Tabel 27. Oversigt over beskyttet natur og vandhuller på eller i umiddelbar nærhed af udspretningsarealerne samt de aftalearealer hvor der ikke skal stilles vilkår. Lokalitetsnummeret fremgår af bilag 7.

Areal	Beskrivelse af naturtypen	Lokalitetsnummer	Bilag IV arter
På 8-0	Sø. Yngle og rastelokalitet for Løvfrø. Mark 8-0 skrånere ikke mod naturområdet med mere end 6 grader.	778	Egnet
Øst for 8-0	Eng. Yngle og rastelokalitet for Løvfrø. Mark 8-0 skrånere ikke mod naturområdet med mere end 6 grader.	779	Egnet
Vest for 8-0	Eng og mose. Mark 8-0 skrånere ikke mod naturområdet med mere end 6 grader.	736 og 780	Ugenet
Nord for 24-0	Eng. Mark 24-0 skrånere ikke mod naturområdet med mere end 6 grader. Der er observeret Løvfrø umiddelbart nord for området.	739	Egnet

Nord for 6-0 og vest for 1-0	Kulturreng med høslet der ligger i forbindelse med vandhul med id.nr. 1254. Vegetationen på engen er domineret af Hvene og stedvist af Håret Star. Engen bærer præg af tidligere tiders omlægning/gødskning men er stedvist ved at udvikle en bedre og mere typisk engvegetation. Engen ligger i nær forbindelse med et vandhul hvor der er konstateret forekomst af løvfrø og er derfor et vigtig levested for løvfrø (2009).	1253 og 1254	Egnet
På 1-0	3 søer. Kun 2 er beskyttet(1257 og 1246))	1246, 1257 og 1255	Egnet
Opad 12-0 mod vest, syd for 12-0 og vest for 1-0	Eutrofieret vandhul på omtrent 200 m ² . Vandhullet er under tilgroning. Mulig ynglelokalitet for Stor Vandsalamander (2009).	1245 og 1246	Egnet
På HD3-0	Sø. Der er observeret Løvfrø i søen. Terrænet fra marken skråner ikke mod søen.	1243	Egnet

Miljømyndighedens vurdering

I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsens § 26 må flydende husdyrgødning ikke udbringes på stejle skråninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

778,779, 736,780

Enge og en enkelt sø der omkranser mark 8-0. Yngle og rastelokalitet for Løvfrø. Mark 8-0 skråner ikke mod naturområdet med mere end 6 grader. I det terrænet ikke skråner med mere end 6 grader mod naturområdet, vurderes det, at afstrømning fra marken er meget begrænset og der stilles således ikke yderligere vilkår.

739

Eng. Mark 24-0 skråner ikke mod naturområdet med mere end 6 grader. Der er observeret Løvfrø umiddelbart nord for området. Der er naturligt hegn mellem marken og området. I det terrænet ikke skråner med mere end 6 grader mod naturområdet, vurderes det, at afstrømning fra marken er meget begrænset og der stilles således ikke yderligere vilkår.

1253 og 1254

Kulturreng med høslet der ligger i forbindelse med vandhul med nr. 1254. Vegetationen på engen er domineret af Hvene og stedvist af Håret Star. Engen bærer præg af tidligere tiders omlægning/gødskning men er stedvist ved at udvikle en bedre og mere typisk engvegetation. Engen ligger i nær forbindelse med et vandhul, hvor der er konstateret forekomst af løvfrø og den er derfor et vigtig levested for løvfrø (2009). Der er naturligt hegn flere steder mellem markerne og området. Markerne skråner ikke mod naturområdet med mere end 6 grader. Der er flere steder en udyrket bræmme mellem markerne og naturområdet. I det terrænet ikke skråner med mere end 6 grader mod naturområdet og der flere steder er hegn eller en naturlig udyrket bræmme, vurderes, at afstrømning fra marken er meget begrænset og der stilles således ikke yderligere vilkår.

1246, 1257 og 1255

Det er udelukkende 1257 og 1246 2 er beskyttet. Der hvor vandhullerne er placeret på markerne er terrænet forholdsvis flad og skråner under 6 grader mod vandspejlet. Der er alle steder indtegnet en 10 meter randzone mod vandhullerne. I det terrænet ikke skråner med mere end 6 grader mod naturområderne og der er indtegnet en 10 meter randzone mod

vandhullerne, vurderes det at i for afstrømning fra marken er meget begrænset og der stilles således ikke yderligere vilkår.

1245 og 1246

Vandhuller er under tilgroning. Mulig ynglelokalitet for Stor Vandsalamander (2009). Der er en naturlig bræmme på mindst 5 meter mellem markerne og vandhullerne. Markerne skrånede ikke mod vandspejlet. I det terrænet ikke skrånede med mere end 6 grader mod naturområderne og der er mindst 5 meter bræmme mod vandhullerne, vurderes det, at afstrømning fra marken er meget begrænset og der stilles således ikke yderligere vilkår.

1243

To søer på HD3-0. Der er observeret Løvfør i den ene sø. Terrænet fra marken skrånede ikke mod den sydlige sø. Den nordlige sø har skrånende terræn med mere end 6 grader. Det gælder for begge søer at der er indtegnet 10 meter randzone. Det vurderes at den 10 meter randzone mod vandhullerne der er indtegnet, er tilstrækkelig til at afstrømning fra marken er mindre sandsynligt. Der stilles således ikke yderligere vilkår.

For alle beskyttede områder gælder det, at der er vurderet på naturarealernes kvalitet, markens hældning ned imod naturområdet og om der er nok naturlig bræmme. Det er alle steder vurderet at naturområderne ikke bliver påvirket af markdriften.

6.7 Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV arter)

Af faglig rapport fra DMU nr. 635 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i grid på 10 X 10 km fordelt over hele landet.

Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår at følgende arter registreret i nærområdet til Majbølvej 21:

Dværgflagermus	(Pipistrellus pipistrellus)
Sydflagermus	(Eptesicus serotinus)
Langøret flagermus	(Plecotus auritus)
Vandflagermus	(Myotis daubentonii)
Markfirben	(Lacerta agilis)
Løvfør	(Hyla arborea)
Stor Vandsalamander	(Triturus cristatus)
Spidssnudet Frø	(Rana arvalis)

Der er tidligere registreret løvfør ved flere af vandhullerne og moserne i nærområdet til arealerne, se tabel 27 og bilag 7. Der er registreret stor vandsalamander ved én lokalitet. Derudover er der naturarealer og biotoper, som potentielt kan være levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted for bilag IV arter.

Områdets vandhuller kan være levested for Stor Vandsalamander, Løvfrø, Butsnudet frø og Spidssnudet frø. Ved flere af vandhullerne og en enkelt mose er der tidligere registreret Løvfrø. Disse lokaliteter kan stadig være egnede ynglelokaliteter. Det fremgår af tabel 18, hvilke naturområder, der vurderes at kunne have betydning for bilag IV padde.

Se i øvrigt afsnittet om beskyttet natur.

Markfirbenet lever på sandede jorder og foretrækker sydvendte skråninger med bart jord og sand. Markfirben er meget følsom overfor tilgroning af deres levesteder, idet de nedgravede æg dels skal have en hvis fugtighed, men også den rette mængde varme fra solen. Bar jord i forbindelse med træer er derfor et godt sted. Udspretningsarealerne er alle lerjorder og det antages derfor, at der ikke lever markfirben på de ansøgte arealer.

Flagermus trues generelt af mangel på hule træer, hvor de lever, samt dårligere fødegrundlag som følge af tilgroede vandhuller.

Stor vandsalamander trues af, at blive spist af rovdyr eller forurening af vandhuller med næringsstoffer, Spidssnudet frø trues af manglende egnede levesteder for opvækst af yngel og overgødskning af vandhuller og Løvfrøer trues af overgødskning af vandhuller og løvdække, som gør vandhullerne uegnede som ynglebiotop.

Strandtudse yngler sjældent i almindelige permanente vandhuller, men foretrækker vandhuller af midlertidig karakter, gerne lavvandede vandhuller, der tørrer ud hen på sommeren f.eks. lavvandede partier på enge. De yngler også i nyopståede vandhuller af enhver karakter og vandhuller, der pga. et hårdt græsningstryk, har helt bare kanter og derfor ser ud som nyopståede vandhuller. De gamle hanner er stedfaste i deres valg af ynglelokalitet betyder, at en tilgroning af deres lokalitet eller hvis der et forår ikke er vand i vandhullet, vil betyde at hannen ikke vil kvække og dermed ikke tilkalde hunner, hvilket igen resulterer i, at der ikke yngles. Selvom der oprettes et erstatningsvandhul i nærheden vil den gamle han ikke flytte herhen.

Løvfrøen foretrækker varme vandhuller, der er rene og uden fisk. Løvfrøen yngler helst i en ikke-tilgroet, lavvandet, bredzone, hvor vandet hurtigt opvarmes. Truslerne mod Løvfrø er gødningsstoffer og anden forurening, herunder andehold og fodring ved vandhullet, gør uegnet som ynglevandhul.

Spidssnudet frø opholder sig tættere på ynglevandhullet end butsnudet frø og på mere fugtige steder. Det betyder, at Spidssnudet frø trives bedst, hvor der er udstrakte enge og moser omkring ynglevandhullerne, hvor ungerne kan finde deres føde. Truslerne mod Spidssnudet frø er tørlægning af vandhuller, udsætning af fisk, men også grundvandssænkninger og opdyrkning af frøens levesteder samt forurening af vandhuller i forbindelse med gødskning og kalkning af marker.

I vurderingen af, om padde kan have levested og fødesøgningssted på arealerne, er der vurderet på tilstedeværelsen af vandhuller på og ved markerne. Ved vandhuller, er der vurderet på vandhullets egnethed som levested og fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted. Der er ydermere vurderet på vandhullets placering i forhold til kendte populationer.

Artsregistreringerne viser, at der er en bestand af Løvfrø fordelt på de mest egnede ynglelokaliteter i området.

Beskrivelse og vurderinger vedrørende padde i forbindelse med udspretningsarealerne fremgår af tabel 27.

Miljømyndighedens vurdering

Det er Sønderborg Kommunes vurdering, at søer eller vandhuller, der er mere eller mindre lysåbne og ikke fuldstændig tilgroede med vedplanter, kan have betydning for bilag IV arter, primært Stor vandsalamander og Løvfør. En fortsat eutrofiering af den type søer vil være medvirkende til at accelerere en tilgroning og dermed forringe leve- og ynglevilkår for bilag IV arten, der vurderes at kunne være knyttet til søen.

I tabel 27 er der en beskrivelse af hver naturområde og om dette er en egnet lokalitet for Bilag IV arter, primært med fokus på padder da det er disse der er relevante for områderne.

Ved flere af naturområderne er der tilstrækkeligt naturlig bræmme til at sikre at Bilag IV arterne ikke bliver påvirket. Det er desuden vurderet at samtlige marker, hvor der er forekomst af bilag IV-arter skrånede med mindre end 6 grader ned imod naturområdet. På den baggrund stilles der ikke krav om yderligere bræmmer.

I forbindelse med projektet ændres der ikke på flagermusenes levesteder i træer og udhuse.

Markfirbenet er ikke aktuelt i forbindelse med markerne og der fjernes ikke levesteder som følge af projektet.

Områdets vandhuller kan være levested for Stor Vandsalamander, Løvfør og Spidssnudet frø. Ved flere af vandhullerne og en enkelt mose er der tidligere registreret Løvfør. Disse lokaliteter kan stadig være egnede ynglelokaliteter. Det fremgår af tabel 27, hvilke naturområder, der vurderes at kunne have betydning for bilag IV padder.

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte projekt på kort sigt umiddelbart kun kan påvirke forekomsten af padder. Påvirkningen vurderes dog ikke, at være indenfor lovens afskæringskriterier. De øvrige arter vurderes at være mindre påvirkelige af projektet i forhold til levested og fødesøgning.

Det vurderes, at der ikke er baggrund for at stille skærpede vilkår af hensyn til forekomsten af særligt beskyttede arter fordi projektet vurderes ikke at medføre forringelse af mulige levesteder.

Samlet vurderes, at projektets aktiviteter på arealerne ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af levesteder og bestande af bilag IV arter.

6.8 Natura 2000

En del af markerne tilhørende Kanalvej 10, ligger i oplandet til sårbar Natura 2000, Lille-skov og Troldsmose (H189) og Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als (H173). Disse arealer er vurderet i miljøgodkendelsen på Kanalvej 10, 6440 Augustenborg fra 2013.

Der er ikke yderligere arealer i oplandet til terrestrisk eller marint natura 2000.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at udspreddingen af husdyrgødning fra Majbølvej 21 ikke i sig selv eller i forbindelse med andre projekter vil påvirke habitatområde 173 eller 189, idet ingen arealer der skal vurderes i denne godkendelse ligger i oplandet til Natura 2000.

6.9 Beskyttede sten- og jorddiger

Der er ingen beskyttede sten- og jorddiger på eller langs markerne.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at idet der ikke er beskyttede sten- og jorddiger på ejendommen eller tilhørende arealer, stilles der ikke vilkår.

6.10 Kultur- og fortidsminder

Der er ingen fortidsminder på eller langs markerne.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at idet der ikke er fortidsmindebeskyttelseslinjer på arealerne arealer, stilles der ikke vilkår.

7 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Et af hovedformålene med Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Der er BAT for følgende områder:

- Foder, se afsnit 3.5
- Staldindretning, se afsnit 3.3
- Forbrug af vand og energi, se afsnit 3.6
- Opbevaring/behandling af husdyrgødning, se afsnit 4.2 og 4.3
- Udbringning af husdyrgødning, se afsnit 4.4
- Management (ledelses- og kontrolfunktioner) behandles herunder.

BAT for Management

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Der lægges stor vægt på kalvenes trivsel og sundhed. Ved at strø godt i dybstrøelsesboksene skabes et tilpas miljø for dyrene. Den nye kalvestald vil give et godt arbejdsmiljø og en bedre logistik med hensyn til fodring m.v., da de små kalve samles i en ny bygning.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons udbringning.

I etape II passes dyrene af ansøger og en medhjælper. I nudrift og etape 1, er der ingen ansatte.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligehold udover hvad der er oplyst under afsnittet om egenkontrol. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene.

Husdyrgødning udbringes så vidt muligt ikke på søndage og helligdage, og desuden undgås det så vidt mulig også på lørdage.

Der udvises hensynsfuld adfærd over for omgivelserne mht. transporter, støv, støj og lugt bl.a. ved at planlægge gødningskørsel og andre transporter, så der så vidt muligt ikke køres i beboede områder, når andre mennesker holder fri.

Den producerede husdyrgødning er dybstrøelse, som opbevares i stald og på møddingplads.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger har redegjort for implementeringen af BAT i forhold til Management. Der er stillet en række vilkår i de øvrige BAT-afsnit: der skal bl.a. registreres vand-, el- og foderforbrug. Eventuelle spild skal registreres.

Der stilles vilkår om, at de ansatte sendes på relevante kurser når der er behov, alt efter hvilke type arbejdsopgaver, de skal håndtere. Dokumentation for deltagelse skal opbevares og fremvises ved tilsyn.

Endvidere er der stillet vilkår om egenkontrol og til at beredskabsplanen skal opdateres minimum hvert 2. år. Kommunen vurderer, at ansøger lever op til BAT for Management, når de enkelte vilkår efterleves.

Staldindretning

Udvidelsen af produktionen sker dels i eksisterende stalde og dels i en ny stald. Den nye stald indrettes med naturlig ventilation og dybstrøelse. BAT indenfor stalde til slagtekalveproduktion er ikke præcist defineret. Til slagtekalve er det gængse staldsystem dybstrøelse. Det vurderes, at der er accept af dybstrøelse som bedste staldsystem til slagtekalveproduktion, selvom dybstrøelsessystemer samlet medfører en højere fordampning end spaltstald og gyllebeholder.

Foder

Der udarbejdes foderplaner, der er afstemt i forhold til regelsættet for produktion af Dansk Kalv, med en passende blanding af grovfoder og kraftfoder, der både tager hensyn til kalvenes behov for grovfoder for at have et godt mikroklima i vommen, og for en god tilvækst. Der foretages analyser af grovfoderet, og foderet suppleres med kraftfoder af korn, soja, mv. suppleret med vitamin og mineralblandinger.

Sønderborg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at ejendommen lever op til BAT.

Forbrug af vand og energi

Den nye stald etableres med naturlig ventilation og der anvendes lavenergi lysstofrør.

Vandbesparelse opnås ved anvendelse af drikkekopper Der bruges desuden højtryksrensere ved vask af stalde.

Opbevaring/behandling af dybstrøelse og restvand

Husdyrgødningen opbevares i bl.a. en gyllebeholder, som kontrolleres jævnligt og som kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Opbevaring i gylleholdere vurderes til at være BAT.

Dybstrøelse opbevares på ejendommens to møddingspladser som har fast bund med afløb til opsamlingsbeholder eller i markstak. Dybstrøelsen overdækkes med plast eller lignende materiale.

Udbringning af husdyrgødning

Der udarbejdes bl.a. mark- og gødningsplan, så gødningen tilpasses afgrødernes behov. Desuden skal håndteringen følge lovgivningen på området, hvorved det vurderes, at håndteringen samtidig lever op til BAT.

Miljømyndighedens samlede vurdering

Et af hovedformålene med Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Sønderborg Kommune vurderer samlet set, med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT, at det ansøgte lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøgodkendelsen i relation til BAT.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille vilkår om yderligere indførelse af bedst tilgængelig teknologi.

Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyn til om beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er overholdt.

8 Alternative løsninger og o-alternativet

8.1 Alternative løsninger

Med hensyn til alternative løsninger har der ikke været de store overvejelser, idet en del af udvidelsen sker i eksisterende stalde og ansøger ønsker kort afstand fra stuehus til produktionsbygninger. I etape II etableres ny småkalvestald mod nordvest i tilknytning til eksisterende bygninger.

For at opnå det økonomiske grundlag for etablering af ny stald i etape II, er det nødvendigt fortsat at anvende det eksisterende produktionsanlæg og at udnytte de eksisterende rammer fuldt ud. For at få en effektiv produktion skal logistikken være i orden, og det fordrer at den nye småkalvestald opføres i tilknytning til eksisterende bygninger.

En drøm om udflytning af hele produktionen til en ny placering i det åbne land anses ikke for realistisk. Da det er vanskeligt i det hele taget at opnå tilladelse til udflytning af landbrug og specielt omkring Majbøl, hvor ejendommens arealer er beliggende, vil det på det nærmeste være så godt som umuligt at opnå tilladelse til udflytning, da området i kommuneplanen er udpeget som værdifuldt landskab og uforstyrret landskab.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer samlet set ikke de behandlede alternativer som værende bedre end det ansøgte projekt.

8.2 o-alternativ

I processen med at udarbejde ansøgningsmaterialet har det været overvejet, hvordan udvidelsen kan etableres uden at være til gene for omgivelserne og samtidig fungere driftsmæssigt fornuftigt.

Med hensyn til o-alternativ vil der, hvis der ikke gives godkendelse til udvidelsen til 380,8 DE, fortsat være den tilladte produktion på ejendommen. Da en del af udvidelsen sker i eksisterende bygninger vil der, hvis miljøgodkendelse ikke meddeles, være en uudnyttet produktionskapacitet på ejendommen.

Ønsket om at udvide produktionen skal ses i sammenhæng med strukturudviklingen i landbruget. Øget konkurrence, øgede omkostninger og faldende priser på landbrugsprodukter samt bortfald af tilskud medfører behov for rationalisering, øget specialisering og større produktioner. Større og mere specialiserede produktionsenheder forbedrer muligheden for at tiltrække og fastholde arbejdskraft på bedriften – hvilket igen giver en større fleksibilitet for landmanden, herunder mulighed for at deltage i familieliv og ferie.

Udvidelsen er derfor erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens fortsatte drift og udvikling som landbrugsejendom.

Miljømyndighedens vurdering

Det er Sønderborg Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Majbølvej 21 ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende miljøgodkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til o-alternativet kontra udvidelsen på ejendommen, er det Sønderborg Kommunes vurdering, at udvidelsen på Majbølvej 21 ikke vil betyde væ-

sentlig større gener for naboerne omkring ejendommen end ved den nuværende produktion – jf. afsnit 5 om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Det er Sønderborg Kommunes vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at o-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på 'gården', ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil o-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

9 Husdyrbrugets ophør

I tilfælde af at ejendommen bliver solgt eller udvidelsen ikke godkendes, vil der fortsat være kvæg på ejendommen. Hvis produktionen mod forventning skulle ophøre, vil anlægget (stalde, beholdere og foderanlæg) blive tømt og rengjort og rester af hjælpestoffer vil blive bortskaffet i henhold til kommunens affaldsregulativ.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de nævnte tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet.

Der stilles imidlertid vilkår om tiltag, der skal iværksættes i forbindelse med ophør.

Det vurderes således, at der er taget tilstrækkeligt hensyn til eventuel forureningsfare ved ophør af husdyrbruget.

10 Egenkontrol og dokumentation

Der føres egenkontrol med en række parametre, dels ud fra lovkrav og dels med baggrund i produktionskonceptet Dansk Kalv.

Ansøger står selv for sprøjtning og fører sprøjtejournal over anvendte midler, dosering og afgrøde.

Der føres medicinjournal, og der er tilknyttet sundhedsrådgivning til besætningen.

Indlægssedler for indkøbt foder gemmes. Der udarbejdes foderplaner, og forbruget af foder registreres.

Der udarbejdes årligt markplan og gødningsregnskab.

Flytninger af dyr registreres i CHR-registret.

Vandforbrug aflæses ca. 1 gang om måneden, og opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Ved det daglige opsyn og fastlagte rutiner, overvåges dyr, anlæg og diverse installationer og andet materiel. Slidte dele repareres eller udskiftes løbende. Det tilstræbes at udskifte dele på anlæg og maskiner med nyere dele, der hører under betegnelsen BAT (bedre tilgængelig teknik). Maskinparken vedligeholdes endvidere med service, reparationer og evt. udskiftninger efter behov.

Det noteres, når der udbringes flydende husdyrgødning og dybstrøelse.

Der er udarbejdet en beredskabsplan så forholdsregler i forbindelse med rørbrud, uheld med flydende husdyrgødning, brand mv. er beskrevet. Anlægget efterses dagligt for utætheder mv., og der foretages service på anlæggene løbende efter behov. Beredskabsplan er vedlagt som bilag 5.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøger har redegjort for mulig egenkontrol. Sønderborg Kommune vurderer, at de vilkår, der er stillet til egenkontrol herunder registrering af bl.a. dyrehold, vand-, el- og foderforbrug samt spild i driftjournalen er tilstrækkelige til at sikre, at der ikke opstår væsentlig påvirkning fra husdyrbruget.

11 Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort d. 13. juni 2013 på www.sonderborgkommune.dk og der blev efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Partshøring

Et resume og et link til udkastet til miljøgodkendelse blev den 18. marts 2014 udsendt til høring hos naboer inden for konsekvensområdet for lugt (330 m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv, ansøgers konsulent, samt ejere af forpagtede arealer og ejere/forpagtere af arealer med gylleaftaler. Et resume og et link til udkast af denne godkendelse er sendt i partshøring hos:

- Gårdejer Henriette Krogh
- Ansøger Hans Christian Oksbjerg
- Rådgiver Anny Hansen

Ejere og lejere af følgende adresser:

- Majbølvej 11, 6470 Sydals
- Majbølvej 13, 6470 Sydals
- Majbølvej 15, 6470 Sydals
- Majbølvej 16, 6470 Sydals
- Majbølvej 17, 6470 Sydals
- Majbølvej 19, 6470 Sydals

Ejere af forpagtede arealer og arealer med gødningsaftaler:

- Chresten Krogh, Mommarkvej 222, 6470 Sydals
- Hans Chr. Jørgensen, Randsbjerg 3, 6470 Sydals
- Jan Speggers Simonsen, Mjang Bygade 11, 6470 Sydals
- Gunnar Andersen, Bækkegården 1, 6470 Sydals
- Hans Marcussen, Kanalvej 10, 6440 Augustenborg
- Carsten Sørensen, Mjanghaiøj 5, 6470 Sydals
- Henrik Detlefsen, Mjang Bygade 23, 6470 Sydals

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger frem til og med den 1. maj 2014.

Nabohøringen/partshøringen gav ingen kommentarer.

Annoncering af afgørelse

Afgørelsen om godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug er offentliggjort på www.sonderborg.dk den 6. maj 2014 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Klagevejledning

Denne godkendelse er meddelt i overensstemmelse med kapitel 3 § 12 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, (Miljøministeriets lov nr. 1486 af 04. december 2009 med efterfølgende ændringer).

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger – fra den er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk - påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af:

- Gårdejer Henriette Krogh
- Ansøger Hans Christian Oksbjerg
- Enhver, der har en individuel og væsentlig interesse i sagens udfald
- Miljøministeren
- Sundhedsstyrelsen
- Klageberettigede interesseorganisationer

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i kapitel 7 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godkendelsen er sendt til:

- Gårdejer Henriette Krogh
- Ansøger Hans Christian Oksbjerg
- Rådgiver Anny Hansen, LandboSyd
- Miljøministeriet v. Naturstyrelsen
- Sundhedsstyrelsen v. Embedslægeinstitutionen Syddanmark
- Danmarks Naturfredningsforening
- Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling Sønderborg
- Det økologiske Råd
- Danmarks Sportsfiskerforbund
- Dansk Ornitologisk Forening
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling Sønderjylland

En eventuel klage skal være skriftlig. Klagen mærket "Landbrugsafdelingen" skal sendes til landbrug@sonderborg.dk eller til Sønderborg Kommune, Landbrugsafdelingen, Rådhusortet 10, 6400 Sønderborg. Kommunen videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med det materiale, der ligger til grund for sagens bedømmelse. Klagen skal være modtaget af Sønderborg Kommune inden klagefristens udløb tirsdag den 3. juni 2014 kl. 15.00.

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i Lov om godkendelse m.v. af husdyrbrug, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger. Godkendelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 84 - 87.

En eventuel klage skal indgives skriftligt og stiles til Natur- og Miljøklagenævnet, men sendes til Sønderborg Kommune, som umiddelbart efter klagefristens udløb sender klagen videre til Natur- og Miljøklagenævnet ledsaget af denne afgørelse og det materiale, som er indgået i sagens konklusion.

12 Konklusion

Sønderborg Kommune godkender hermed en husdyrproduktion på i alt 1.300 slagtekalve 55-220 kg og 1.300 slagtekalve 220-380 kg samt 4 ammekøer 400-600 kg med 2 kalve og 2 kvier, svarende til 380,60 DE på ejendommen Majbølvej 21, samt udbringning af husdyrgødning på 63,83 ha tilhørende bedriften. Godkendelsen omfatter alle arealer, der drives under bedriften, CVR-nr.: 25724909.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke

omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af udvidelsen.

De efterfølgende vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Miljøbeskyttelseslovens § 42.

13 Generelt

Meddelelse om miljøgodkendelse i henhold til Husdyrbruglovens § 12, stk. 2 for Majbølvej 21, 6470 Sydals, annonceres på Sønderborg Kommunes hjemmeside den 6. maj 2014.

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger, fra afgørelsen er offentligt, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledning er vedlagt. Klagefristen udløber 3. juni 2014.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsens udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

Godkendelsen omfatter udelukkende forholdet til miljølovgivningen. Andre godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (fx byggeloven, planloven, m.v.) skal søges separat.

Hvis virksomheden udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt på en måde, der medfører forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, skal dette godkendes af Sønderborg Kommune, før udvidelsen eller ændringen sker § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug).

Lene Alnor
Landbrugsafdelingen
Natur og Miljø
Sønderborg Kommune

14 Vilkår

GENERELT

1. Etape I skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt. Etape II skal være udnyttet inden fem år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år.
2. Inden etape II tages i brug, skal der ansøges om udledningstilladelse.

EGENKONTROL

Dokumentation for overholdelse af vilkår (3-7) skal noteres i en **driftsjournal**, der skal opbevares på bedriften i minimum 5 år og skal fremvises til tilsynsmyndigheden, såfremt der anmodes herom. Dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

3. Følgende skal noteres for dyreholdet:
 - Dyreholdets størrelse de sidste 3 år
 - antal dyr bortskaffet til destruktions
 - antal og vægt af dyr sendt til slagtning
 - antal af solgte levende dyr.

Dokumentation kan være i form af fx. gødningsregnskab, driftsregnskab på ejendommen og CHR udskrifter.

4. Vandforbruget, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.
5. El-forbruget, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt (f.eks. ved kvittering fra elselskabet).
6. Dieselolieforbrug skal registreres årligt.
7. Mængden af forbrugt husdyrfoder skal registreres årligt.

HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

8. Jord, som flyttes i forbindelse med etablering af nye bygninger, må udlægges i et maksimalt 50 cm tykt lag på arealer, som ikke er omfattet af Naturbeskyttelseslovens §3. Sønderborg Kommune skal orienteres om, hvor jorden flyttes hen og hvor stor en mængde der flyttes.
9. Den nye stald må maksimalt have sokkelkote 40 m.o.h. i den sydlige ende og 39 m.o.h. i den nordlige ende.
10. Den nye stald skal have samme farvevalg som den eksisterende halmlade. Det gælder særligt farven på tag og sider. Gavlenderne skal også fremstå ens, da de bliver markante fra nord.

11. Der skal etableres et 2-rækket løvfældende hegn mellem den eksisterende halmlade og Majbølvej. Hegnet skal minimum bestå af 20 % høje træer (10-15 meter) i hver række, se bilag 11. Beplantningen skal etableres senest den førstkomende efterår/vinter efter etablering af etape II.
12. Der skal etableres en klynge (5 stk.) af høje træer ved den nye stald. Træerne skal ved etableringen have en minimumskvalitet som højstammede barrodstræer med en totalhøjde på mindst 3,5-4,5 meter. Træerne skal plantes i en gruppe med en indbyrdes afstand på 4-5 meter og de skal kunne udvikle sig i fuld højde. Træerne skal kunne opnå en sluthøjde på minimum 15-20 meter. Det kan f.eks. være ahorn, eg eller fuglekirsebær. Træerne skal etableres i god dyrkbar markjord. Gruppen af træer skal placeres i det område, som er skraveret på bilag 11. Beplantningen skal etableres senest den førstkomende efterår/vinter efter etablering af etape II.
13. Der skal indsendes en beplantningsplan, som skal godkendes af Sønderborg Kommune.
14. Der skal være min. 15 m mellem møddingspladsen og forsinkelsesbassinet, som skal etableres i forbindelse med udledningstilladelsen inden etape II tages i brug.

HUSDYRHOLDET, STALDANLÆG OG DRIFT

Husdyrholdet og staldanlæg

15. De nye bygninger skal opføres som beskrevet i de medsendte tegninger/skitser.
16. Husdyrbruget må i etape I drives med en maksimal årlig produktion på 750 slagtekalve (55-220 kg) og 750 slagtekalve (220-380 kg) samt 4 ammekøer (400-600 kg), 2 småkalve og 2 kvier, svarende til 221,29 DE. Dyrene må fordeles i staldene med følgende gennemsnitlig maksimal belægning i staldene:

Staldafsnit	Dyregruppe	Vægt-/aldersgrænser	Antal årsdyr	Stipladser	DE
1. kalvestald v. gyllebeholder	Tyrekalf, tung race (0-6 mdr.)	52-220 kg	136	116	14,93
2. Østlig kalvestald til store dyr	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagting 440 kg)	220-380 kg	750	188	136,36
3. Gl. Kalvestald mod vest	Tyrekalf, tung race (0-6 mdr.)	52-220 kg	70	126	7,69
4. nord. Gl. kalvestald v. gårdsplads	Tyrekalf, tung race (0-6 mdr.)	55-220 kg	126	58	13,59
6. Ammekostald, nedrives i etape II	Ammeko 400-600 kg	-	4	0	2,5
	Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning)	6-27 mdr.	2	0	1,0
	Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	0-6 mdr.	2	0	0,54
4syd. Sygeafd. I gl. kalvestald v. gårdspl. i etape II	Tyrekalf, tung race (0-6 mdr.)	55-220 kg	100	46	10,78
I alt					221,29

17. Husdyrbruget må i etape II drives med en maksimal årlig produktion på 1.300 slagtekalve (55-220 kg) og 1.300 slagtekalve (220-380 kg) samt 4 ammekøer (400-600 kg),

2 småkalve og 2 kvier, svarende til 380,60 DE. Dyrene må fordeles i staldene med følgende gennemsnitlig maksimal belægning i staldene:

Staldafsnit	Dyregruppe	Vægt-/aldersgrænser	Antal årsdyr	Stipladser	DE
1. kalvestald v. gyllebeholder	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagtning 440 kg)	220-380 kg	320	80	58,18
2. Østlig kalvestald til store dyr	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagtning 440 kg)	220-380 kg	760	190	138,18
3. Gl. Kalvestald mod vest	Ammeko 400-600 kg	-	4	-	2,5
	Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning)	6-27 mdr.	2	-	1,0
	Småkalv, tung race (0-6 mdr.)	0-6 mdr.	2	-	0,54
4. nord. Gl. kalvestald v. gårdsplads	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagtning 440 kg)	220-380 kg	196	49	35,64
5. ny småkalvestald i etape II	Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.)	55-220 kg	1.300	600	140,20
4syd. Sygeafd. I gl. kalvestald v. gårdspl. i etape II	Ungtyr, tung race (6 mdr.-slagtning 440 kg)	220-380 kg	24	6	4,36
I alt					380,60

18. Den godkendte produktion skal foretages jævnt fordelt over året.
19. Bygning 6. Ammekostald skal efter udnyttelse af etape II af godkendelsen tages ud af drift som stald.
20. Hvis denne godkendelse ikke udnyttes fuldt ud, skal der til enhver tid kunne dokumenteres, at det vejledende emissionsgrænse niveau fra Miljøstyrelsen på godkendelsestidspunktet for den etablerede produktion er overholdt.

Energi og vandforbrug

21. Hvis virksomhedens elforbrug overstiger 70.000 kWh/år skal der foretages et energieftersyn inden 1 år efter at elforbruget overstiger ovenstående. Besøgsrapporten fra energieftersynet skal fremsendes miljømyndigheden, og eventuelle forslag til forbedringer, som via en besparelse på el kan tilbagebetales indenfor 2 år, skal udføres senest 2 år efter ansøgers modtagelse af besøgsrapporten.
22. Hvis husdyrbrugets vandforbrug overstiger 8.700 m³, skal ansøger sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor forbruget er steget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.

Spildevand herunder regnvand

Se desuden vilkår i udledningstilladelsen som skal meddeles inden etape II tages i brug.

23. Al vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester, samt transportvogne og marksprøjte skal foregå på støbt plads med bortledning af spildevandet til gyllebeholder eller opsamlingsbeholder. Vaskepladsen skal til enhver tid være minimum to meter bredere og to meter længere end den største maskine, som vaskes på vaskepladsen. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørel-

sens regler for udbringning af husdyrgødning/restvand. Alternativt kan vask og rengøring af sprøjteudstyr indvendigt foregå på marken med medbragt rent vand f.eks. hvis sprøjten har rentvandstank. Rengøring i marken skal ske ved en jævn fordeling af vaskevandet over et større areal, så der ikke kan ske afstrømning eller punktnedslivning.

24. Spildevand/restvand fra befæstede oplagspladser herunder møddinger, og omfangsdræn betragtes som restvand og skal tilledes beholder for flydende husdyrgødning/opsamlingsbeholder.

Affald

25. Spild af olie og kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på virksomheden.
26. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.
27. Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som dagrenovation.
28. Medicinrester (inklusive vaccinerester) skal opbevares utilgængeligt for uvedkommende og skal opbevares i originalemballage. Brugte kanyler opbevares i kanylebokse. Medicinrester og brugte kanyler skal afleveres til apoteket. Tom medicinemballage kan bortskaffes som brændbart affald.
29. Spildolie eller andet flydende farligt affald skal opbevares i egnede beholdere under tag og stå på rist, paller eller lignende, så eventuelle utætheder er synlige og spild ikke ødelægger de andre beholdere. Beholderne skal være mærket med indhold. Under beholderne skal der være en spildbakke med tæt bund, som ikke har afløb til kloak. Spildbakken skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares, og være resistent overfor de kemikalier, der kan opsamles.
30. Oplagspladsen skal tydeligt mærkes med information om hvilke typer affald, herunder kemikalieaffald, der opbevares og hvilke forholdsregler, der skal tages ved uheld, spild og brand
31. Nye olieprodukter og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere som er tydeligt mærkede med indhold. De skal placeres under tag og beskyttes mod vejrlig på en oplagsplads med uigennemtrængelig belægning uden afløb. Oplagspladsen skal være indrettet således, at spild af olie og kemikalier kan holdes inden for et afgrænset område og uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand og kloak.
32. Fast farligt affald som fx brugte olie- og brændstoffiltre skal opbevares indendørs i en beholder, der er resistent overfor olie og brændstof. Batterier, elsparepærer og spraydåser skal opbevares indendørs til de bortskaffes. Batterier opbevares i en syrefast beholder.
33. Ikke-genanvendeligt affald skal bortskaffes efter behov, dog minimum én gang om året.

Råvarer og hjælpestoffer

34. Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således, at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

35. Opbevaring af diesel/fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en type-godkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
36. Påfyldning af dieselolie skal ske under konstant overvågning.

Driftsforstyrrelser eller uheld

37. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal opdateres hvert 2. år.
38. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til Alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette Tilsynsmyndigheden, Landbrugsgruppen, Sønderborg Kommune, tlf.: 8872 4085.
39. Uheld, herunder svigt af de forureningsbegrænsende foranstaltninger, der medfører forurening af omgivelserne, skal straks udbedres og anmeldes til tilsynsmyndigheden/-beredskabet.

GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDTERING

Flydende husdyrgødning/restvand

40. Håndtering af restvand skal foregå under opsyn.
41. Påfyldning af restvand til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af restvand er afsluttet. Såfremt påfyldningen af restvand sker med selvløsende fyldetårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.

Fast gødning inkl. dybstrøelse

42. Møddingspladserne skal indrettes, så det er muligt at overdække den del af møddingerne, hvortil der ikke er daglig tilførsel.

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Ammoniak og natur

43. Lokalteter, hvor der ønskes placeret markstakke med dybstrøelse, skal godkendes af Sønderborg Kommune forinden. Ejer kan anmelde 5 lokaliteter (med kortbilag) til forhåndsgodkendelse.
44. Markstakke med dybstrøelse må ikke placeres nærmere end 300 meter fra vandværksboringer.
45. Markstakke med dybstrøelse må ikke placeres nærmere end 100 m fra nabobeboelser.

Støj fra anlægget og maskiner

46. Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer: Støjbidraget (bortset fra

maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver referencetiden inden for den pågældende periode.

Mandag-fredag kl. 07-18 (8 timer) Lørdag kl. 07-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 07-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-07 (½ time)	Alle dage kl. 22-07 Maksimal værdi
55 db (A)	45 db (A)	40 db (A)	55 db (A)

Miljømyndigheden kan forlange, at husdyrbruget skal dokumentere, at støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal foretages og afrapporteres som ”miljømåling - ekstern støj” i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger nr. 6 fra 1984 og nr. 5 fra 1993. Dokumentationen skal tilsendes miljømyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Tidsfrist herfor aftales med miljømyndigheden.

Dokumentationen skal udføres efter Miljøstyrelsens gældende vejledninger af et firma, som er godkendt af Miljøstyrelsen. Målingerne/beregningerne skal foretages og afrapporteres som ”Miljømåling - ekstern støj”. Målingen/beregningen skal foretages for de mest støjbelastede områder udenfor husdyrbrugets grund, under de mest støjbelastende driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden. Grænseværdier for støj anses for overholdt, hvis målte eller beregnede værdier fratrukket ubestemtheden er mindre end grænseværdien. Målingernes og beregningernes samlede ubestemthed fastsættes i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledninger. Ubestemtheden må ikke være over 3 dB(A). Hvis støjgrænserne er overholdt, kan der kun kræves en årlig støjmåling. Udgifterne til dokumentation skal betales af husdyrbruget.

Fluer og skadedyr

47. Der skal overalt på ejendommen føres en effektiv fluebekæmpelse samt forebyggende foranstaltninger mod fluer. Fluebekæmpelse skal ske i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

AREALER

48. Der må afsættes husdyrgødning til bedriften kanalvej 10, 6440 Augustenborg som må modtage husdyrgødning svarende til 34,88 DE. Husdyrgødningen må udbringes på arealerne vist i bilag 4. Gyldig kontrakt inkl. kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises.
49. Der må afsættes husdyrgødning til bedriften Mjanghaij 5, 6470 Sydals som må modtage husdyrgødning svarende til 63,9 DE. Husdyrgødningen må udbringes på arealerne vist i bilag 4. Gyldig kontrakt inkl. kortbilag skal til enhver tid kunne fremvises.
50. Der må afsættes husdyrgødning til biogasanlæg i etape 2, som må modtage husdyrgødning svarende til 159,31 DE. Gyldig kontrakt skal indsendes til Sønderborg kommune, inden den del af godkendelsen tages i brug.
51. Der må ikke være et gennemsnitligt fosforoverskud på bedriften der rækker udover 0,6 kg P/ha/år.

52. For at kunne dokumentere at vilkår til fosforoverskud overholdes, stilles vilkår til, at Sønderborg Kommune på forlangende kan se bedriftens markplan og gødningsregnskab.

HUSDYRBRUGETS OPHØR

53. Ophør eller permanent neddrogning til under 250 DE af husdyrbruget skal meddeles til Sønderborg Kommune.
54. Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages:
- en oprydning i og omkring staldanlæg
 - tømning og rengøring af fortank med rørsystemer. Gødningsrester og spildevand skal bortskaffes efter gældende regler.
 - tømning af alle olietanke som vedrører husdyrbruget
 - bortskaffelse af restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. i henhold til Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

15 Lovgrundlag

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. Herunder er nævnt en række af de gældende vejledninger og lovgrundlag:

Lov nr. 1572 af 20/12/06 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 04/12/2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Lov nr. 879 af 26/06/2010 om miljøbeskyttelse

Lov nr. 933 af 24/09/2009 om naturbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 648 af 18/06/2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Historisk)

Bekendtgørelse nr. 294 af 31/03/2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (Gældende)

Bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12/2006 om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1517 af 14/12/2006 om miljøregulering af visse aktiviteter

Bekendtgørelse nr. 1415 af 12/12/2011 om affald (Affaldsbekendtgørelsen)

Bekendtgørelse nr. 1321 af 21/12/2011 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (Olietankbekendtgørelsen)

Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune

Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier i Sønderborg Kommune

Kommuneplan for Sønderborg Kommune 2009-2021